

**Examenreglement
&
Programma van toetsing en afsluiting

OSG Singelland**

Cohort 2024

Schooljaar 2025-2026 (vmbo: leerweg TL-4)

Cohort 2025

Schooljaar 2025-2026 (vmbo: leerweg TL-3)

Grondslag

Het Examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) per locatie zijn gebaseerd op artikel 2.60, eerste en tweede lid van de Wet voortgezet onderwijs 2020.

Vaststelling bevoegd gezag

Het Examenreglement, op voorstel van de examencommissie, en het Programma van Toetsing en Afsluiting zijn vastgesteld door het bevoegd gezag van OSG Singelland op 1 oktober 2025, nadat de medezeggenschapsraad van OSG Singelland met het Examenreglement (en de door het bestuur voorgelegde beleidskeuzes in het PTA) op 1 oktober 2025 heeft ingestemd.

Het Examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting is van toepassing op:

- 1) Schoolsoort VMBO, theoretische leerweg (TL), leerjaar 3 voor het schooljaar 2025-2026 en leerjaar 4 voor het schooljaar 2025-2026.

Tijdens het laatste examenjaar worden ruim voor de aanvang van het centraal examen door de secretaris van het eindexamen de data van het centraal examen aan de kandidaten bekendgemaakt.

Verzending aan inspectie en uitreiking aan kandidaten

Het examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting is voor 1 oktober aan de onderwijsinspectie gezonden en aan alle kandidaten via de ELO bekend gemaakt die tot het examen vmbo-tl zijn toegelaten.

Voorbehouden

Wijzigingen in de wet- en regelgeving gedurende de looptijd van dit examenreglement kunnen leiden tot tussentijdse aanpassingen van het examenreglement en het PTA. Eventuele wijzigingen worden volgens de geldende procedures voorgelegd aan de MR en kenbaar gemaakt aan de kandidaten en de onderwijsinspectie. Evidente misstellingen in de tekst kan het bevoegd gezag onder kennisgeving aan alle kandidaten en de onderwijsinspectie corrigeren.

Begrippenlijst

Bevoegd gezag	De Stichting OSG Singelland, statutair vertegenwoordigd door de bestuurder.
Centraal examen (CE)	Het deel van het eindexamen dat volgt, nadat de kandidaat het schoolexamen heeft afgesloten.
CvTE	College voor Toetsen en Examens
Commissie van beroep	De commissie als bedoeld in artikel 2.63 van de Wet voortgezet onderwijs 2020, waar de kandidaat in beroep kan gaan tegen een besluit van de directeur om een maatregel te treffen bij een geconstateerde onregelmatigheid als bedoeld in artikel 3.58, eerste lid van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.
CSPE	Centraal schriftelijk en praktisch examen
Directeur	De directeur/rector van de school van OSG Singelland waarop dit Examenreglement en Programma van Toetsing en Afsluiting betrekking heeft.
Eindexamen	Een examen tenminste in het geheel van de voorgeschreven vakken.
Examencommissie	Een gemandateerde commissie bestaande uit minimaal drie personen (bijvoorbeeld de examensecretaris, een teamleider en een docent). Taken van de examencommissie zijn opstellen van een voorstel van het examenreglement, maken van een jaarlijks voorstel van het programma van toetsing en afsluiting, borgen van het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen en het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen.
Examinator	Degene die is belast met het afnemen van het examen in een vak.
Hij	Onder 'hij' wordt in dit examenreglement tevens verstaan 'zij' of een andere genderspecifieke aanduiding voor een kandidaat.
Herkansing	Het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen of het schoolexamen.
Kandidaat	De leerling van OSG Singelland die tot het eindexamen is toegelaten.
LOB	Loopbaanoriëntatie en -begeleiding
Profielwerkstuk	Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.
Schoolexamen (SE)	Het eerste deel van het examen, dat wordt afgesloten voor het begin van het eerste tijdvak van het centraal examen.
Secretaris van het eindexamen	De door de directeur uit het personeel van de school aangewezen persoon die, conform artikel 2.51a van de Wet voortgezet onderwijs 2020, samen met de directeur verantwoordelijk is voor de organisatie en het goed verloop van het eindexamen.

Toets	Een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten of een praktische opdracht.
Wettelijk vertegenwoordiger	Ingeval van een minderjarige kandidaat, degene(-n) die de ouderlijke macht dan wel de voogdij over de minderjarige uitoefen(-t)(-en) en vertegenwoordigingsbevoegd is (zijn).

Inhoudsopgave:

- [1. De indeling van het eindexamen](#)
- [2. Bezwaar, onregelmatigheden en beroep](#)
- [3. Overige bepalingen](#)
- [4. Organisatie Schoolexamen](#)
- [5. Afsluiting en cijfers Schoolexamen](#)
- [6. Herkansingsregeling toetsen Schoolexamen](#)
- [7. Organisatie Centraal Examen](#)
- [8. Cijfers eindexamen](#)
- [9. Vaststelling uitslag eindexamen vwo, havo en vmbo-tl](#)
- [10. Uitslag eindexamen vwo, havo en vmbo](#)
- [11. Herkansingsregeling Centraal Examen vwo-havo-vmbo](#)
- [12. Diploma, cijferlijst en certificaat vwo-havo-vmbo](#)
- [Bijlage 1: regels m.b.t. inzage in digitaal gemaakte examens](#)
- [Bijlage 2: voorwaarden voor het judicium cum laude](#)
- [Bijlage 3: Procedure bezwaar](#)

1. De indeling van het eindexamen

- 1.1. Het eindexamen bestaat voor ieder vak uit een schoolexamen en eventueel uit een centraal examen. In het programma van toetsing en afsluiting wordt van elk vak de examenvorm vermeld.
- 1.2. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd volgens de voorschriften. Het examendossier bevat de cijferbeoordeling van mondelinge en/of schriftelijke toetsen, praktische opdrachten en het profielwerkstuk, de beoordeling van handelingsdelen en voor het vmbo handelingsopdrachten met betrekking tot 'Oriëntatie op leren en werken'.
- 1.3. Het schoolexamen vmbo-tl omvat mede een profielwerkstuk, dat betrekking heeft op een of meerdere examenvakken.
- 1.4. Het schoolexamen wordt voor het vmbo in het derde en vierde leerjaar afgesloten.
- 1.5. Het schoolexamen wordt in ieder geval tien kalenderdagen voor de aanvang van het centraal examen afgesloten.
- 1.6. Het **eindexamen vmbo-tl** omvat in elk geval:
 - a) De vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel.
 - b) De twee vakken die het profieldeel omvatten, waaronder een profielwerkstuk.
 - c) In het vrije deel twee nog niet in het profieldeel gekozen vakken, met dien verstande dat het profieldeel en het vrije deel tezamen ten minste twee vakken bevatten die geen moderne vreemde taal zijn.

2. Bezwaar, onregelmatigheden en beroep

2.1. Bezwaar (voor de procedure zie bijlage 3)

- a. Een kandidaat aan het examen kan binnen vijf schooldagen na het bekendmaken van de beoordeling van een deel van het schoolexamen bij de directeur per brief bezwaar maken tegen die beoordeling. Is de kandidaat minderjarig, dan moet het bezwaar ook ondertekend zijn door de wettelijke vertegenwoordiger van de kandidaat.
- b. Een kandidaat kan na deelname aan een deel van het eindexamen bij de directeur per brief bezwaar maken tegen omstandigheden of gang van zaken waardoor de kandidaat zich benadeeld voelt. Dit bezwaar dient zo spoedig mogelijk, doch zeker niet later dan één week nadat het examenonderdeel is geëxamineerd, te worden ingediend. Is de kandidaat minderjarig, dan moet het bezwaar ook ondertekend zijn door de wettelijke vertegenwoordiger van de kandidaat.
- c. De directeur neemt nadat hij alle betrokkenen over het bezwaar onder 2.1.a en 2.1.b gehoord heeft en de zaak nader heeft onderzocht, in overleg met de examensecretaris en de teamleider, een beslissing over het bezwaar.
- d. De directeur deelt de beslissing zo spoedig mogelijk, maar niet later dan binnen vijf schooldagen, per brief en met uitleg aan de kandidaat mee.

2.2. Maatregelen bij onregelmatigheden

- a. Indien een kandidaat zich onttrekt aan (een onderdeel van) het centraal examen of schoolexamen, in strijd heeft gehandeld met het examenreglement, of zich schuldig heeft gemaakt aan bedrog of enige andere onregelmatigheid (bijvoorbeeld spieken, het plegen van plagiaat, het onterecht aanspraak maken op een ontheffing, etc.), kan de directeur maatregelen treffen. Onder het zich *onttrekken aan* wordt mede verstaan het zonder geldige redenen niet aanwezig zijn bij een toets, het niet tijdig inleveren van het (de) voorgeschreven werkstuk(ken), het zich onttrekken aan de werkstukbegeleiding, het niet tijdig inleveren van de boekenlijsten, kortom iedere afwijking van de in de wet of in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) vastgestelde regels.
- b. De maatregelen die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - i. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
 - ii. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen;
 - iii. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;
 - iv. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in het volgend tijdvak van het centraal examen.
- c. Indien de onregelmatigheid pas na afloop van het schoolexamen wordt ontdekt, kan de directeur het schoolexamen ongeldig verklaren, hetgeen tevens ontzegging van deelname aan het centraal examen inhoudt, ofwel bepalen dat het schoolexamen slechts geldig is na een hernieuwd schoolexamen in de door de directeur en examinatoren aan te wijzen onderdelen en op de door hen te bepalen wijze.
- d. Alvorens een beslissing als hierboven beschreven wordt genomen, hoort de directeur de kandidaat onder gelijktijdige melding aan zijn wettelijke vertegenwoordigers. De kandidaat kan zich door zijn wettelijke vertegenwoordigers laten bijstaan. De directeur deelt de beslissing mede aan de kandidaat en zijn wettelijke vertegenwoordigers, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. Tevens wordt er een melding gedaan naar de inspectie via het Internet Schooldossier. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op de mogelijkheid van de kandidaat om in beroep te gaan.

2.3. Commissie van beroep voor de eindexamens

- a. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur als bedoeld in 2.2 in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen commissie van beroep voor de eindexamens.
- b. Het beroep wordt binnen vijf schooldagen nadat de beslissing bekend is gemaakt aan de kandidaat, schriftelijk bij de commissie van beroep voor de eindexamens ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn met redenen omkleed heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het examen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, de wettelijk vertegenwoordiger van de kandidaat, indien deze minderjarig is, de directeur en de

inspectie. Tegen de uitspraak van de commissie van beroep voor de eindexamens is geen hoger beroep mogelijk.

- c. De commissie van beroep voor de eindexamens is als volgt samengesteld: een onafhankelijke externe voorzitter, een ouder van een andere locatie van OSG Singelland, dan waar de leerling onderwijs volgt en een docent van een andere locatie van OSG Singelland dan waar de leerling onderwijs volgt als leden.
- d. Het beroep kan bij voorkeur per e-mail worden ingediend.
Het adres is: commissie.beroep.examens@singelland.nl
- e. Het beroep kan tevens per post worden ingediend.
Het postadres van de commissie van beroep is:
Commissie van beroep voor de examens OSG Singelland
Postbus 112
9200 AC Drachten
Zie Bijlage 4

3. Overige bepalingen

3.1. Bewaren en inzien gemaakt examenwerk: schoolexamen en centraal examen

- a. De opgaven van, en het gemaakte werk van het schoolexamen, worden tenminste totdat de cijfers definitief zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 4.17 van dit Examenreglement bewaard door de directeur in het archief van de school ter inzage voor directe belanghebbenden. Van werkstukken worden ten behoeve van de archivering een of meer foto's gemaakt.
- b. De opgaven van, en het gemaakte werk van het centraal examen en de cijferlijsten van het schoolexamen en het centraal examen worden gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de directeur in het archief van de school ter inzage voor belanghebbenden. Van werkstukken worden ten behoeve van de archivering een of meer foto's gemaakt.
- c. De kandidaat heeft het recht het gemaakte examenwerk eventueel in aanwezigheid van een wettelijk vertegenwoordiger in te zien. De inzage heeft betrekking op het gemaakte examenwerk en de opmerkingen en correcties daarbij van de correctoren. Het examenwerk mag niet mee naar huis worden genomen. Ook het maken van foto's en/of kopieën is niet toegestaan. Werkstukken in de vorm van ruimtelijke objecten waarvan de foto's zijn gearhiveerd, kunnen na de diploma-uitreiking aan de leerling worden meegegeven.

3.2. Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte¹

- a. De directeur kan toestaan dat een kandidaat met een (tijdelijke) ondersteuningsbehoefte het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mededeling aan de inspectie.
- b. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de aangepaste wijze van examinering dat:
 - i. er een deskundigheidsverklaring is die door een terzake deskundige psycholoog, psychiater, neuroloog of orthopedagoog is opgesteld²,
 - ii. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets met ten hoogste 30 minuten, en
 - iii. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a. genoemde deskundigheidsverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in de deskundigheidsverklaring.
- c. Van elke afwijking bedoeld in 3.2. wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

3.3. Onvoldoende beheersing Nederlandse taal

- a. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften in het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
 - i. het vak Nederlandse taal- en letterkunde
 - ii. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
- b. De in 3.3 onder a bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbende op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het gebruik van een woordenboek in de moedertaal van de leerling.
- c. Van elke afwijking bedoeld in 3.3. wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

¹ Zie voor een uitgebreide toelichting de brochure van de CvTE: 'kandidaten met een ondersteuningsbehoefte' (<https://www.examenblad.nl>).

² De ter zake deskundige psycholoog, psychiater, neuroloog of orthopedagoog beoordeelt, zo nodig op grond van een verklaring van een (andere) medisch specialist, of er sprake is van een niet waarneembare handicap en welke aanpassing tijdens het examen geëigend is om deze handicap, binnen de mogelijkheden die de school heeft, te compenseren. Zie voor het centraal examen ook artikel 3.2. sub b, onderdeel ii.

3.4. Langdurige ziekte en overmacht ten gevolge van bijzondere omstandigheden in het laatste leerjaar

Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het eindexamen over twee opeenvolgende schooljaren wordt afgelegd (gespreid examen).

3.5. Tussentijdse overstap naar een andere VO-school

Op verzoek van de kandidaat die zich als leerling laat uitschrijven bij OSG Singelland verstrekt de directeur ten behoeve van de school waar de leerling zich vervolgens als leerling laat inschrijven een gewaarmerkt overzicht van de resultaten van de op grond van het Programma van Toetsing en Afsluiting van OSG Singelland gemaakte toetsen.

3.6. Tussentijdse overstap van een andere VO-school naar OSG Singelland

Indien een leerling zich in de loop van het voorlaatste of laatste examenjaar laat inschrijven als leerling van OSG Singelland en toegelaten wil worden als examenkandidaat, houdt de directeur bij de inpassing van de kandidaat in het examenprogramma van OSG Singelland zoveel mogelijk rekening met de resultaten van de toetsen die de leerling bij de voorafgaande school heeft afgelegd in het kader van het aldaar geldende Programma van Toetsing en Afsluiting, mits de leerling toestemming geeft om deze resultaten bij de voorafgaande school op te vragen en de school deze verstrekt.

3.7. Vervroegd afleggen centraal examen

Een kandidaat die op grond van artikel 2.56, vierde lid van de Wet voortgezet onderwijs 2020 voornemens is centraal examen in één of meerdere vakken, niet zijnde alle vakken in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar wil afleggen legt dit voornemen voorafgaand aan het schooljaar waarin de kandidaat het vervroegd centraal examen wil afleggen aan de directeur voor. De directeur verleent medewerking aan dit voornemen indien de betreffende vakdocent van de leerling over het voornemen van de kandidaat positief adviseert en de afronding van het schoolexamen voorafgaand aan het vervroegd afleggen van het centraal examen organisatorisch mogelijk is.

3.8. Onvoorziene gevallen

In alle gevallen waarin het Examenreglement niet voorziet beslist de directeur, gehoord de examensecretaris en direct belanghebbende(n).

4. Organisatie Schoolexamen

Regels omtrent afname PTA - toetsen

- A.** Tijdens een toets van het schoolexamen (PTA - toets) worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook aangaande de opgaven gedaan.
- B.** Een overzicht van hulpmiddelen waarvan het gebruik is toegestaan, zal tijdig aan de leerlingen worden uitgereikt. Pennen, rekenmachines en tekenmateriaal worden door de kandidaten zelf meegebracht; andere hulpmiddelen, zoals woordenboeken, worden door de kandidaat zelf meegenomen, tenzij de school aan de kandidaten heeft gemeld dat woordenboeken door de school beschikbaar worden gesteld. Het meenemen en gebruiken van andere hulpmiddelen dan in de lijst 'toegestane hulpmiddelen', zoals bedoeld in de eerste zin, is verboden.
- C.** De kandidaat neemt geen jassen, petten e.d. mee in het lokaal. Tassen staan voor in het lokaal of buiten het lokaal.
- D.** De kandidaat neemt geen mobiele devices (telefoon, smartwatch, oordoppen etc.) mee in het lokaal.
- E.** Zij die bij het schoolexamen toezicht hebben gehouden, maken over het verloop een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij de secretaris van het eindexamen samen met het gemaakte schoolexamenwerk.
- F.** Tijdens het uitdelen van de opgaven, dient er rust in het lokaal te heersen.
- G.** Kandidaten die meer dan 30 minuten na de aanvang van de toets aankomen, mogen niet meer deelnemen aan deze toets. Bij een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, kunnen zij voor de betreffende toets in overleg met de vakdocent een inhaalmoment plannen.
- H.** Indien het werk op papier wordt gemaakt, wordt het papier verstrekt door de school. Kladpapier wordt eveneens verstrekt door de school.
- I.** PTA - toetsen worden met pen geschreven of indien van toepassing met de computer als schrijfgerei gemaakt. Voor het tekenen van bijvoorbeeld grafieken is het gebruik van potlood toegestaan.
- J.** De kandidaat plaatst aan de bovenkant van het papier zijn naam, zijn vak.
- K.** Gedurende de eerste 30 minuten van de zitting is het een kandidaat niet toegestaan uit het lokaal te vertrekken. Na het verstrijken van het in de vorige zin genoemde tijdvak mag de kandidaat alleen met toestemming van degenen die toezicht houden uit het lokaal vertrekken.
- L.** Gedurende het schoolexamen is het de kandidaat niet geoorloofd zich, zonder toestemming van degenen die toezicht houden, uit het lokaal te verwijderen.
- M.** De kandidaat levert zijn werk in bij een toezichthouder. Deze controleert het werk op naam en vak, waarna hij de kandidaat toestaat, behoudens het gestelde onder de leden **K**, **L** en **N** het examenlokaal te verlaten. Na het verlaten van het examenlokaal mag de

kandidaat onder geen beding worden toegestaan nog aan het desbetreffende schoolexamen te werken.

N. Bij schoolexamens die de kandidaat heeft afgelegd op de computer als hulpmiddel en controleert de docent of het gemaakte werk is ingeleverd. Vervolgens wordt het gemaakte werk na de zitting uitgeprint. Heeft de kandidaat de schoolexamens in een digitale methode met digitale toetsen gemaakt, dan dienen deze bestanden bewaard te blijven tot de vaststelling van het schoolexamencijfer.

O. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het schoolexamen blijven samen met de eventuele aantekeningen van de kandidaat in het lokaal tot het einde van die toets.

P. Indien tijdens een zitting een fout in de opgave ontdekt wordt, worden daarover geen mededelingen gedaan. Bij de normering van het werk zal met een fout, zo nodig, rekening worden gehouden.

Q. Een kwartier voor het einde van de zitting dient een daartoe aangewezen toezichthouder dit tijdstip aan te geven.

R. Aan het einde van de zitting blijven de kandidaten zitten totdat een toezichthouder het sein geeft om het lokaal te verlaten.

S. Bij fraude of onregelmatigheden tijdens een PTA - toets vindt uitsluiting van de betreffende toets plaats en worden verdere stappen van het examenreglement toegepast.

T. Bij afstand toetsing omwille van ongewone omstandigheden dient altijd een gecommitteerde van de school aanwezig te zijn, die de regels van het schoolreglement toepast. Het gemaakte werk wordt in een gesloten enveloppe meegenomen naar de kandidaat en ter plekke geopend. Het gemaakte werk wordt binnen 1 werkdag in een gesloten enveloppe terug bezorgd aan de examensecretaris.

Toegestane hulpmiddelen tijdens het schoolexamen (PTA - toetsen)

De vakdocent vertelt vooraf duidelijk welke hulpmiddelen zijn toegestaan. De hulpmiddelen die hieronder genoemd zijn, zijn de toegestane hulpmiddelen tijdens de landelijke centrale examens. Bij PTA - toetsen kunnen hier uitzonderingen op gemaakt worden.

Basispakket hulpmiddelen:

- woordenboek Nederlands (eendelig)
- schrijfmaterialen
- tekenpotlood
- blauw en rood kleurpotlood
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- geometrische driehoek
- vlakgum
- elektronisch rekenapparaat (goedgekeurd door de wiskundedocent en dus geen telefoon met rekenfunctie)

Bij digitale toetsen: oordopjes of koptelefoon met mini jack plug (rond)

- 4.1.** De examinatoren stellen per vak in onderling overleg de opgaven en de normen vast.
- 4.2.** De inhoud van het schoolexamen is vermeld in het Programma van Toetsing en Afsluiting, dat in elk examenjaar voor 1 oktober aan alle kandidaten via de ELO bekend gemaakt. De toetsen, opdrachten en handelingsdelen, die onderdeel uitmaken van het schoolexamen, staan duidelijk in het toets programma van enig leerjaar vermeld.
- 4.3.** De resultaten en de voor het schoolexamen relevante bescheiden worden door de school bewaard in het examendossier van de kandidaat conform het bepaalde in artikel 1.2.
- 4.4.** Het schoolexamen kent -afhankelijk van het vak- de volgende toets vormen:
 - a) mondelinge en/of schriftelijke toetsen met gesloten en/of open vragen, waarin kennis en inzicht wordt getoetst;
 - b) praktische opdrachten, waarin vaardigheden worden getoetst op het gebied van informatieverwerking, het oplossen van problemen, het ontwerpen en het onderzoeken;
 - c) een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk in het tl heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Het profielwerkstuk in het **vmbo-tl** heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt;
 - d) handelingen en -opdrachten LOB, waarbij handelingen met voldoende of goed resultaat moeten zijn uitgevoerd;
- 4.5.** De toets vormen hebben ten opzichte van elkaar een vaste wegingsfactor. Deze wegingsfactor is voor elk vak opgenomen in het Programma van Toetsing en Afsluiting.
- 4.6.** De kandidaat wordt minimaal twee weken voor afname van een toets op de hoogte gesteld wanneer en hoe er wordt getoetst.
- 4.7.** Een kandidaat die door ziekte of een andere vorm van overmacht niet in staat is aan een bepaald deel van het schoolexamen deel te nemen, wordt uiterlijk voor de aanvang van de toets afwezig gemeld met vermelding van de reden.
- 4.8.** Een kandidaat, die zich bij het afnemen van toetsen, het inleveren van praktische opdrachten, het inleveren van het profielwerkstuk en het afronden van handelingsdelen en de daaraan gekoppelde tussen opdrachten en werkzaamheden niet houdt aan het Programma van Toetsing en Afsluiting meldt zich bij de directeur. Indien de kandidaat door ziekte of overmacht niet in staat blijkt zich aan zijn verplichtingen te voldoen, beslist de directeur over de wijze waarop met deze overmacht-situatie wordt omgegaan. Is er geen sprake van een overmacht situatie dan kan de schooldirecteur een maatregel wegens een onregelmatigheid treffen als bedoeld in artikel 2.2.
- 4.9.** Voor die onderdelen van het schoolexamen die daarvoor in aanmerking komen, kent de examinerator een cijfer toe uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10, met de daartussen liggende cijfers met één decimaal.
- 4.10.** Voor die onderdelen van het schoolexamen die daarvoor in aanmerking komen, kent de examinerator een beoordeling toe van "voldoende" of "goed", volgens in de school vastgestelde beoordelingscriteria.
- 4.11.** In het PTA kan worden bepaald dat het niet tijdig voor de vastgestelde deadline inleveren van praktische opdrachten wordt gezien als een mogelijke onregelmatigheid hetgeen sancties als gevolg kan hebben (zie par 2.2b).
- 4.12.** De directeur kan toestaan dat een kandidaat het schoolexamen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze, die is aangepast aan de mogelijkheden van de kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. De criteria en bepalingen zoals vastgelegd in artikel 3.2 en 3.3 van dit reglement, zijn van toepassing.

- 4.13.** De examiner stelt de kandidaat van elke beoordeling van een toets, die onderdeel is van het schoolexamen, zo spoedig mogelijk op de hoogte. De beoordeling wordt op het werk aangegeven. Voor toetsen met open en gesloten vragen gebeurt dat in ieder geval binnen twee schoolweken, voor praktische opdrachten, het profielwerkstuk en handelingsdelen in ieder geval binnen zes schoolweken. De toetsen, die onderdeel zijn van het schoolexamen worden met de kandidaat besproken.
- 4.14.** Indien een kandidaat bezwaar heeft tegen het toegekende cijfer of de toegekende beoordeling van een toets of een handeling heeft hij de mogelijkheid om binnen vijf schooldagen, nadat het cijfer, c.q. de beoordeling, is bekendgemaakt en het werk is besproken schriftelijk bezwaar te maken bij de betreffende directeur. Deze neemt na de kandidaat en de docent gehoord te hebben binnen één schoolweek een beslissing op het bezwaar en deelt deze beslissing mondeling en schriftelijk en gemotiveerd aan de kandidaat mee. De kandidaat kan tegen deze beslissing binnen vijf schooldagen beroep instellen bij de commissie van beroep (zie 2.3). De commissie van beroep beslist binnen twee weken op het beroep, tenzij zij de termijn, met redenen omkleed, met ten hoogste twee weken heeft verlengd. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast, op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld de toets c.q. handeling binnen het schoolexamen geheel of gedeeltelijk opnieuw af te leggen. Tegen de uitspraak van de commissie van beroep is geen hoger beroep mogelijk.
- 4.15.** Periodiek worden de door de kandidaat behaalde cijfers en beoordelingen voor onderdelen van het schoolexamen schriftelijk aan de kandidaat en bij zijn minderjarigheid tevens aan zijn wettelijk vertegenwoordigers meegedeeld.
- 4.16.** Aan het einde van het schoolexamen worden op een door de secretaris van het eindexamen te bepalen dag de cijfers en beoordelingen van het schoolexamen door de kandidaat op juistheid gecontroleerd. De gecontroleerde cijfers en beoordelingen worden vervolgens definitief vastgesteld.
- 4.17.** Voor het verstrekken van de in 4.17 genoemde gegevens tekenen de directeur en de secretaris van het eindexamen. De kandidaat tekent voor ontvangst van deze gegevens.

Voor gezakte eindexamenleerlingen vmbo gelden de volgende aanvullende regels:

- 4.18.** In overleg met de examensecretaris wordt bepaald welke resultaten van het schoolexamen blijven staan en welke komen te vervallen.

Voor leerlingen vmbo die zijn gedoubleerd gelden de volgende aanvullende regels:

- 4.19.** Van CKV en het profielwerkstuk mogen de resultaten blijven staan. Alle overige resultaten van het schoolexamen komen te vervallen.

Voor alle andere gevallen (bijvoorbeeld afstroom leerling, zij-instromer, etc.) beslist de Examencommissie. Hierbij wordt een maatwerktraject aangeboden.

5. Afsluiting en cijfers Schoolexamen

Afsluiting van het schoolexamen is voorwaarde voor deelname aan het centraal examen. Hierbij zijn de volgende voorwaarden van toepassing.

- 5.1.** Het schoolexamen kan pas dan worden afgesloten als alle onderdelen van het PTA zijn afgerond.
- 5.2.** Voor de aanvang van het centraal examen maakt de directeur aan de kandidaat het volgende bekend: de cijfers die de kandidaat heeft behaald voor het schoolexamen, de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld.
- 5.3.** Het cijfer van het schoolexamen voor vakken waarin geen centraal examen wordt afgelegd wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.
- 5.4.** Indien in een vak tevens een centraal examen wordt afgelegd, worden de bovengenoemde cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers op één decimaal afgerond.
- 5.5.** Indien het eindcijfer van het schoolexamen in een vak een gemiddelde is met meer decimalen, wordt dit cijfer afgerond op de eerste decimaal met dien verstande dat deze decimaal met 1 wordt verhoogd, indien de tweede decimaal zonder afronding 5 of hoger is.
- 5.6.** Het vak Lichamelijke Opvoeding, CKV en het profielwerkstuk in het vmbo wordt beoordeeld met "voldoende" of "goed".
- 5.7.** Het loopbaandossier is gemaakt volgens het PTA van de school.

6. Herkansingsregeling toetsen Schoolexamen

Binnen **het vmbo** geldt de onderstaande herkansingsregeling:

- a) in het PTA wordt aangegeven hoeveel en welke toetsen herkanst kunnen worden en op welke wijze;
- b) een kandidaat moet zich schriftelijk of digitaal aanmelden voor een herkansing;
- c) een kandidaat die zich volgens de regels heeft aangemeld voor een herkansing en die zonder geldige reden niet van de gelegenheid gebruik maakt, verliest zijn kans;
- d) in geval van herkansing geldt het hoogst behaalde cijfer.

7. Organisatie Centraal Examen

7.1. Het centraal examen wordt afgenomen in het laatste leerjaar.

7.2. Het centraal examen kent drie tijdvakken: het eerste, het tweede (in school) en het derde tijdvak (staatsexamen).

7.3. Regels omtrent het schriftelijk centraal examen vmbo-tl:

- a) De directeur zorgt ervoor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd.
- b) De directeur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het eindexamen wordt uitgeoefend..
- c) Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook aangaande de opgaven gedaan.
- d) Een overzicht van hulpmiddelen waarvan het gebruik door de CvTE is toegestaan, zal tijdig aan de leerlingen worden uitgereikt. Pennen, rekenmachines en tekenmateriaal worden door de kandidaten zelf meegebracht; andere hulpmiddelen, zoals woordenboeken, worden door de kandidaat zelf meegenomen, tenzij de school aan de kandidaten heeft gemeld dat woordenboeken door de school beschikbaar worden gesteld.
- e) Tassen, jassen e.d. mogen niet naar het examenlokaal worden meegenomen.
- f) De kandidaat neemt geen mobiele devices (telefoon, smartwatch, oordoppen etc.) mee in het lokaal.
- g) Zij die bij het examen toezicht hebben gehouden, maken over het verloop een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij de secretaris van het eindexamen samen met het gemaakte examenwerk.
- h) Nadat alle kandidaten hun plaats hebben ingenomen, controleert een daartoe aangewezen toezichthouder aan de hand van de op het examenpakket vermelde gegevens omtrent schooltype, vak, datum en tijdstip de juiste is. Deze en eventueel andere op het examenpakket vermelde gegevens, worden daarna aan de kandidaten voorgelezen. Eerst als alle gegevens in orde zijn bevonden, wordt het examenpakket geopend. Het verdient aanbeveling vóór het openen het examenpakket aan de kandidaten te tonen en een van hen de tekst te laten (mee)lezen.

- i) Een toezichthouder controleert of de inhoud van het examenpakket overeenstemt met de gegevens op het examenpakket. Het komt voor dat in hetzelfde pakket een of meer bij de opgaven behorende bijlagen zijn verpakt.
- j) Onmiddellijk nadat het examenpakket geopend is, worden de opgaven en de eventueel daarbij behorende bijlage(n) uitgedeeld.
Daarbij dient er nauwkeurig op te worden toegezien dat geen andere opgaven dan de bedoelde in handen van de kandidaten komen.
- k) Tijdens het uitdelen van de opgaven, dient er rust in het examenlokaal te heersen.
- l) Een kandidaat die te laat komt, mag uiterlijk tot een half uur na de aanvang van het examen worden toegelaten. Hij levert zijn werk in op het aangegeven tijdstip.
- m) Kandidaten die meer dan een half uur na de aanvang van het examen aankomen, mogen niet meer deelnemen aan dit examen. Bij een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, kunnen zij voor dit vak verwezen worden naar het tweede tijdvak. Op de overige zittingen van het eerste tijdvak dienen zij wel te verschijnen.
- n) Het werk wordt gemaakt op papier verstrekt door school, tenzij door de commissie belast met de vaststelling van de opgaven, ander papier is verstrekt. Het kladpapier wordt verstrekt door school.
- o) De kandidaat plaatst aan de bovenkant van het papier zijn examenummer, zijn naam en het vak.
- p) Het meenemen en gebruiken van andere dan door de CvTE toegestane hulpmiddelen is verboden.
- q) Gedurende het eerste uur van de zitting is het een kandidaat niet toegestaan uit het examenlokaal te vertrekken. Na het verstrijken van het in de vorige zin genoemde tijdvak mag de kandidaat alleen met toestemming van degenen die toezicht houden uit het examenlokaal vertrekken.
- r) Gedurende het examen is het de kandidaat niet geoorloofd zich, zonder toestemming van degenen die toezicht houden, uit het examenlokaal te verwijderen.
- s) De directeur maakt voor de aanvang van het examen de kandidaten nadrukkelijk opmerkzaam op de voorschriften vastgelegd in de voorgaande leden van dit artikel en in artikel 2.2.
- t) De kandidaat levert zijn werk in bij een toezichthouder. Deze controleert het werk op naam en nummer, waarna hij de kandidaat toestaat, behoudens het gestelde onder de leden q, u en v, het examenlokaal te verlaten. Na het verlaten van het examenlokaal mag de kandidaat onder geen beding worden toegestaan nog aan het desbetreffende examen te werken.
- u) Bij examens die de kandidaat heeft afgelegd op de computer wordt het gemaakte werk direct na de zitting uitgeprint en worden alle uitgeprinte bladen door de kandidaat ondertekend.
- v) De aan de kandidaten voorgelegde opgaven van het centraal examen blijven samen met de eventuele aantekeningen van de kandidaat in het examenlokaal tot het einde van dat examen.
- w) Indien tijdens een zitting een fout in de opgave ontdekt wordt, worden daarover geen mededelingen gedaan. Bij de normering van het werk zal met een fout, zo nodig, rekening worden gehouden.
- x) Een kwartier voor het einde van de zitting, dient een daartoe aangewezen toezichthouder dit tijdstip aan te geven.
- y) Aan het einde van de zitting blijven de kandidaten zitten totdat een toezichthouder het sein geeft om het examenlokaal te verlaten.

7.4. Vaststelling score schriftelijk centraal examen

- a) De examinerator en de gecommiteerde (examinator van een andere school, belast met het toezicht op het eindexamen) stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast.
- b) Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt de directeur ingeschakeld. Tevens kan de inspectie besluiten tot aanstelling van een derde corrector, wiens oordeel bindend is.

8. Cijfers eindexamen

- 8.1.** Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
- 8.2.** De examinerator bepaalt het eindcijfer voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien de cijfers achter de komma 49 of minder zijn, naar beneden afgerond en indien deze 50 of meer zijn, naar boven afgerond.

9. Vaststelling uitslag eindexamen vmbo-tl

- 9.1.** De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van artikel 10.
- 9.2.** Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de directeur en de secretaris van het eindexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. Indien dit het geval is, maakt de kandidaat, indien hij op meerdere manieren kan slagen, zelf een keuze uit de eventueel te laten vallen vakken aan de hand van een voorstel van de school. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen (zie artikel 1).

10. Uitslag eindexamen vmbo-tl

- 10.1.** De kandidaat die eindexamen vmbo heeft afgelegd en het centraal examen voor alle vakken heeft afgelegd binnen een schooljaar is geslaagd wanneer hij/zij voldoet aan de slaag-/zakregeling, geldend voor zijn/haar examenjaar.
- 10.2. Slaag-/zakregeling vmbo-tl:**
De kandidaat is geslaagd indien:
 - a. alle eindcijfers en je combinatiecijfer een 6 of hoger zijn of;
 - b. één eindcijfer een 5 is en alle andere eindcijfers een 6 of hoger of;

- c. één eindcijfer een 4 is en de overige eindcijfers een 6 of hoger, waarvan ten minste één eindcijfer een 7 of hoger is, of;
- d. Voor twee vakken een eindcijfer 5 is gehaald en voor de overige eindcijfers een 6 of hoger waarvan tenminste één eindcijfer een 7 of hoger is en;
- e. Geen eindcijfer lager is dan een 4.
- f. Voor ieder keuzevak afzonderlijk geen eindcijfer lager dan een 4 behaald is.

Echter met dien verstande dat:

- g. De vakken lichamelijke opvoeding en kunstvak 1 (ckv) moeten met een voldoende of goed zijn afgesloten.
- h. Het profielwerkstuk moet met een voldoende of goed zijn afgesloten.
- i. Tevens dient op het centraal examen het cijfergemiddelde minimaal 5,5 te zijn.
- j. Verder moet het eindcijfer voor Nederlands minimaal een 5 zijn.
- k. Ten slotte moet de leerling een lob-dossier hebben samengesteld dat voldoet aan de eisen zoals die in het PTA zijn opgenomen.

- 10.3.** De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd en die niet voldoet aan de voorwaarden in artikel 10.2 is afgewezen behoudens de mogelijkheid tot herkansing bepaald in artikel 11.
- 10.4.** Zodra de uitslag is vastgesteld maakt de directeur deze tezamen met de eindcijfers schriftelijk aan ieder kandidaat bekend onder mededelingen van mogelijkheden tot en de regels van herkansing bepaald in artikel 11. De uitslag is de definitieve uitslag als de kandidaat geen gebruik mag maken van de in artikel 11 opgenomen herkansingsregeling centraal examen vmbo.

11. Herkansingsregeling Centraal Examen vmbo

- 11.1.** De kandidaat heeft voor één vak waarin hij reeds examen heeft afgelegd, nadat de uitslag volgens artikel 10 is vastgesteld, het recht in het tweede tijdvak opnieuw dan wel alsnog deel te nemen aan het centraal examen. Hierbij gelden de voorwaarden, dat
 - a. het vak betrokken moet zijn geweest bij de eerste uitslag, en
 - b. de herkansing plaatsvindt in een volgende tijdvak van hetzelfde examenjaar.
 - c. Indien de kandidaat in het eerste tijdvak het examen in een vak op een hoger niveau heeft afgelegd, maar het resultaat is tegengevallen, kan de kandidaat besluiten om in het tweede tijdvak het CE in het betreffende vak op het oorspronkelijke niveau af te leggen. Dit geldt niet als een herkansing, omdat het examen nog niet eerder op dit niveau is afgelegd. Het examenresultaat op het oorspronkelijke niveau in het tweede tijdvak komt in de plaats van het examenresultaat op het hoger niveau in het eerste tijdvak. Als in het tweede tijdvak het CE in het betreffende vak wederom op het hogere niveau wordt afgelegd, dan geldt het wel als een herkansing in de zin van artikel 11.1 en wordt daarmee een kans verbruikt.
- 11.2.** De kandidaat stelt de directeur voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in 11.1 bedoelde recht.
- 11.3.** Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
- 11.4.** Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld en schriftelijk of telefonisch aan de kandidaat meegedeeld.

12. Diploma, cijferlijst en certificaat vmbo

- 12.1.** De directeur of mentor reikt op grond van de definitieve uitslag aan de kandidaat die eindexamen heeft afgelegd **in het vmbo** een lijst uit waarop zijn vermeld:
- a. de cijfers voor het schoolexamen;
 - b. de cijfers voor het centraal examen;
 - c. de vakken en het onderwerp of titel van het profielwerkstuk, alsmede de beoordeling van het profielwerkstuk (Vmbo-tl);
 - d. de beoordeling van het Kunstvak(ckv) en het vak Lichamelijke Opvoeding;
 - e. de eindcijfers voor de examenvakken;
 - f. de uitslag van het eindexamen.
- 12.2.** De directeur c.q. de mentor reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit, waarop het profiel is of de profielen zijn vermeld, waarin de kandidaat examen heeft gedaan. Duplicaten van diploma's worden niet verstrekt.
- 12.3.** Indien de kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die tenminste een eindexamen vormen, worden de eindcijfers van de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar heeft.
- 12.4.** Indien de leerling voldoet aan de voorwaarden voor het judicium 'cum laude' wordt dit op het diploma vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar heeft. Zie voor de voorwaarden voor het judicium 'cum laude' bijlage 2 bij dit examenreglement en de artikelen 3.47 en 3.48 Uitvoeringsbesluit WVO 2020.
- 12.5.** De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.
- 12.6.** De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen gezakte vavo-kandidaat een certificaat uit voor de vakken waarvoor hij het eindcijfer 6 of meer heeft behaald.

Bijlage 1: regels m.b.t. inzage in digitaal gemaakte examens

1. De inzage verloopt via de examensecretaris. De wijze waarop de examensecretaris de inzage met behulp van Facet kan organiseren is beschreven in de handleiding voor de afnameplanner/examensecretaris.
2. De inzage is eenmalig en vindt plaats na de vaststelling van de uitslag.
3. De inzage vindt plaats onder toezicht van de directeur (of de examensecretaris of een ander lid van de schoolleiding), die daarbij de richtlijnen omtrent de geheimhouding in acht neemt.
4. Tijdens de inzage ziet de kandidaat zowel de vragen, zijn antwoorden, de toegekende score als het correctievoorschrift.
5. Als een kandidaat de juistheid van de toegekende score betwist, mag de medewerker die toezicht houdt het nummer van de desbetreffende vraag en het antwoord van de kandidaat op die vraag noteren.
6. De kandidaat zelf mag tijdens de inzage geen aantekeningen maken.
7. Als de toezichthoudend functionaris de kandidaat niet kan overtuigen van de juistheid van de toegekende score, legt hij de mening van de kandidaat voor aan de corrector en aan de directeur (of de examensecretaris of een ander lid van de schoolleiding).
8. Met inachtneming van de regels onder 1 tot en met 7 kan per kandidaat inzage worden verleend in de toegekende score. Inzage in de omzetting van de score in een cijfer kan plaatsvinden door de kandidaat te wijzen op de informatie die het CvTE daarover verstrekt.

Bijlage 2: voorwaarden voor het judicium cum laude

Vwo

Voor vwo moet gemiddeld voor de grote vakken in het gemeenschappelijk deel, het profieldeel en het hoogste cijfer uit het vrije deel samen minimaal 8,0 zijn behaald. Bij 7,99 gemiddeld is er geen sprake van cum laude. Bovendien mag geen eindcijfer lager zijn dan een 7. Voor deze bepaling worden eventuele extra vakken buiten beschouwing gelaten. Een 6 voor een extra vak vormt geen probleem voor cum laude. Het combinatiecijfer mag niet lager zijn dan 7, maar hier geldt dat het cijfer voor de samenstellende onderdelen wel lager mag zijn dan 7. Een 9 voor maatschappijleer, een 5 voor CKV en een 7 voor het profielwerkstuk levert gemiddeld een 7 op. Door de 5 voor CKV wordt de cum laude-vermelding niet getorpedeerd.

Zie voor de tekst van de regeling: [Artikel 3.47, eerste lid van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.](#)

Havo

Voor havo moet het gemiddelde van de grote vakken in het gemeenschappelijk deel, het profieldeel en het hoogste cijfer in het vrije deel samen minimaal 8,0 zijn. Geen eindcijfer mag lager zijn dan een 6. Voor deze bepaling worden eventuele extra vakken buiten beschouwing gelaten. Een 5 voor een extra vak vormt geen probleem voor cum laude. Het combinatiecijfer mag niet lager zijn dan 6, maar de samenstellende onderdelen mogen wel lager zijn dan 6. Een 9 voor maatschappijleer, een 5 voor CKV en een 7 voor het profielwerkstuk levert gemiddeld een 7 op. Door de 5 voor CKV wordt de cum laude vermelding niet getorpedeerd.

Zie voor de tekst van de regeling: [Artikel 3.47, tweede lid van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.](#)

Vmbo-tl

Voor vmbo-tl komt het neer op gemiddeld minimaal 8,0 voor de cijfers in het gemeenschappelijk deel, het profieldeel en het hoogste cijfer uit het vrije deel samen. Ook mag geen cijfer lager zijn dan 6. Voor deze bepaling worden eventuele extra vakken buiten beschouwing gelaten. Een 5 voor een extra vak vormt geen probleem voor cum laude.

Zie voor de tekst van de regeling: [Artikel 3.48, eerste lid van het Uitvoeringsbesluit WVO.](#)

Vmbo-gl

Voor vmbo-gl komt het neer op gemiddeld 8.0 voor de cijfers in het gemeenschappelijk deel, de cijfers voor de algemene vakken in het profieldeel en het cijfer voor het algemene vak in het vrije deel of het combinatiecijfer samen. Geen eindcijfer mag lager zijn dan 6. Voor deze bepaling worden eventuele extra vakken buiten beschouwing gelaten. Een 5 voor een extra vak vormt geen probleem voor cum laude. Voor het combinatiecijfer geldt dat de samenstellende onderdelen (beroepsgericht profielvak, beroepsgerichte keuzevakken) ieder wel lager mogen zijn dan 6 mits het combinatiecijfer zelf minimaal 6 is.

Zie voor de tekst van de regeling: [Artikel 3.48, derde lid van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.](#)

Vmbo bb/kb

Het gemiddelde eindcijfer van minimaal 8,0 wordt berekend op basis van de eindcijfers voor het beroepsgerichte profielvak, de twee algemene vakken in het profieldeel en het combinatiecijfer in het vrije deel samen. Voor de andere vakken die meetellen bij de uitslagbepaling (Nederlands, Engels en maatschappijleer) mag niet lager zijn behaald dan een 6. Voor deze bepaling worden eventuele extra vakken buiten beschouwing gelaten. Een 5 voor een extra vak vormt geen probleem voor cum

laude. Voor het combinatiecijfer geldt dat de samenstellende onderdelen (de beroepsgerichte keuzevakken) ieder wel lager mogen zijn dan 6, mits het combinatiecijfer zelf minimaal 6 is. Zie voor de tekst van de regeling: [Artikel 3.48, tweede lid van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020](#).

Vermelding van profiel op cum laude diploma

Indien een kandidaat voor meer profielen geslaagd is, mag op het diploma waarop cum laude vermeld staat alleen het profiel/de profielen vermeld worden, waarvoor de kandidaat ook daadwerkelijk cum laude geslaagd is. De kandidaat ontvangt zowel op havo/vwo als op vmbo wel voor het andere profiel c.q. de andere profielen waarvoor hij ook geslaagd is een aparte cijferlijst. Omdat ook op de cijferlijst de uitslag vermeld wordt, kan de leerling hiermee altijd aantonen dat hij ook voor het andere profiel c.q. de andere profielen geslaagd is.

Uiteraard kan de kandidaat ook afzien van de cum laude vermelding en een diploma ontvangen, waarop wel alle profielen waarvoor hij geslaagd is vermeld staan.

Bijlage 3: Procedure bezwaar

De volgende procedure zal worden gevolgd:

- Er wordt een onregelmatigheid geconstateerd bij een (school)examenonderdeel en er volgt overleg met de examensecretaris (of lid examencommissie);
- De examensecretaris (of lid examencommissie) heeft overleg met leerling en ouders/verzorgers om te inventariseren wat er precies gebeurd is;
- De examensecretaris heeft overleg met de betrokken teamleider en geeft indien nodig advies over de te nemen maatregel;
- De teamleider (of lid examencommissie) overlegt met de directeur over welke maatregel zal worden genomen;
- De teamleider (of lid examencommissie) stuurt een brief naar de leerling en de ouder(s)/verzorger(s) met een omschrijving van de onregelmatigheid en welke voorgenomen maatregel de directeur van plan is op te leggen;
- De teamleider (of lid examencommissie) geeft aan in de brief dat er *binnen 5 werkdagen* bij de directeur bezwaar kan worden aangetekend tegen de voorgenomen maatregel;
- Komt er binnen 5 werkdagen geen bezwaar tegen de voorgenomen maatregel vanuit de leerling of de ouders/verzorgers, dan wordt de voorgenomen maatregel definitief en dan zal de directeur dit schriftelijk aan de leerling en ouders/verzorgers laten weten. In het schrijven wijst de directeur erop dat er binnen 5 werkdagen alsnog bezwaar kan worden aangetekend tegen de genomen maatregel bij de beroepscommissie van OSG Singelland;
- Komt er binnen 5 werkdagen wel bezwaar tegen de voorgenomen maatregel, dan komt er op initiatief van de school een gesprek onder leiding van de directeur. Aanwezig bij dit gesprek: de leerling(en) (eventueel bijgestaan door de ouder(s)/verzorger(s), de directeur en twee personen die niet betrokken waren bij de maatregel (denk hierbij bijvoorbeeld aan twee andere teamleiders dan de teamleider die betrokken was bij de maatregel);
- Na dit gesprek besluit de directeur of de voorgenomen maatregel alsnog een definitieve maatregel wordt en deelt het besluit schriftelijk mee aan de leerling en de ouders/verzorgers. In het schrijven wijst de directeur erop dat er binnen 5 werkdagen bezwaar kan worden aangetekend tegen de genomen maatregel bij de beroepscommissie van OSG Singelland.

Bijlage 4: Reglement commissie van beroep examens OSG Singelland

Overeenkomstig artikel 3.58 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 heeft het bevoegd gezag van OSG Singelland een commissie van beroep voor de examens ingesteld. In dit reglement wordt de samenstelling en werkwijze van deze commissie voor beroep van de examens geregeld. Dit reglement is een bijlage bij het Examenreglement van OSG Singelland.

Artikel 1. Definities

Dit reglement verstaat onder:

- a. Commissie van beroep: de voor OSG Singelland ingestelde commissie van beroep voor de examens als bedoeld in artikel 3.58 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020
- b. Bevoegd gezag: de bestuurder van OSG Singelland.
- c. Kandidaat: degene die tot het examen op OSG Singelland is toegelaten.
- d. Directeur of rector: degene die is aangesteld als schoolleider bij OSG Singelland.
- e. Maatregel: de maatregel bedoeld in artikel 3.58 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.
- f. Examen: onderzoek of de kandidaat voldoet aan de gestelde eindtermen van de opleiding; het examen kan bestaan uit afzonderlijke onderdelen.

Artikel 2. Samenstelling en secretariaat

- 1. De commissie van beroep bestaat uit 3 leden en 3 plaatsvervangend leden.
- 2. Het bevoegd gezag benoemt.
 - a. Een lid en een plaatsvervangend lid op voordracht van de directeur of rector van OSG Singelland.
 - b. Een lid en een plaatsvervangend lid op voordracht van de oudergeleding van de medezeggenschapsraad van OSG Singelland.
 - c. Een onafhankelijk voorzitter.
- 3. Een directeur of rector kan geen (plaatsvervangend) lid zijn van de commissie van beroep.
- 4. Het bevoegd gezag wijst een ambtelijk secretaris aan die de commissie van beroep bij de werkzaamheden secretariael ondersteunt.

Artikel 3. Indienen beroep

- 1. Een kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur/rector waarbij een maatregel wordt genomen als bedoeld in artikel 3.58 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt schriftelijk beroep instellen bij de commissie van beroep. De termijn van 5 dagen begint te lopen om 0.00 uur van de dag volgend op de dag dat de beslissing is bekendgemaakt en eindigt om 24.00 uur van de vijfde dag.
- 2. Het beroep kan bij voorkeur per e-mail worden ingediend.
Het adres is: commissie.beroep.examens@singelland.nl

3. Het beroep kan tevens per post worden ingediend.
Het postadres van de commissie van beroep is:
Commissie van beroep voor de examens OSG Singelland
Postbus 112
9200 AC Drachten
4. Het beroep gaat vergezeld van een afschrift van het besluit van de directeur/rector waartegen beroep wordt ingesteld. Het beroepschrift bevat naam en adres van de indiener, handtekening van de indiener, datum van indiening, omschrijving van de maatregel of beslissing waartegen beroep wordt ingesteld en de grond van het beroep.

Artikel 4. Onderzoek door de commissie van beroep

1. De voorzitter van de commissie van beroep nodigt de kandidaat en de directeur/rector die de bestreden beslissing heeft genomen uit voor een hoorzitting. Zowel de kandidaat als de directeur/rector kunnen zich op de hoorzitting door anderen laten bijstaan.
2. De commissie kan al dan niet op verzoek getuigen of deskundigen horen
3. De hoorzitting is besloten.
4. De hoorzitting vindt – zo mogelijk op een termijn van maximaal 5 dagen – plaats op en door de voorzitter te bepalen tijd en plaats.
5. De commissie van beroep stelt de kandidaat in de gelegenheid om zijn bezwaren tegen de bestreden maatregel naar voren te brengen.
Desgewenst kan de kandidaat zijn bezwaren voor of tijdens de hoorzitting ook schriftelijk toelichten.
6. De commissie van beroep stelt de directeur/rector en/of eventuele getuigen in de gelegenheid om een reactie te geven op de door de kandidaat naar voren gebrachte bezwaren.
7. Naar aanleiding van de inbreng van de kandidaat en de directeur/rector kan de commissie nadere vragen stellen. De commissie neemt daarbij hoor en wederhoor in acht.
8. Nadat de argumenten over en weer voldoende uitgewisseld, zijn schorst de voorzitter het onderzoek.

Artikel 5. Beraad in raadkamer

1. Na de schorsing van het onderzoek beraadt de commissie van beroep zich in raadkamer of het onderzoek wordt gesloten, dan wel of nader onderzoek noodzakelijk is en zo ja op welke wijze, met welke vraagstelling en op welke termijn. De voorzitter van de commissie van beroep doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de kandidaat en de directeur.
2. Indien de commissie van beroep nader onderzoek niet noodzakelijk acht sluit de voorzitter het onderzoek. Hiervan wordt door de voorzitter mededeling gedaan aan de kandidaat en de directeur/rector.
3. Nadat het onderzoek is gesloten, beraadt de commissie van beroep zich over de te nemen beslissing op het beroep tegen de maatregel.
4. De beslissing kan zijn:
 - a. Niet ontvankelijk verklaring van het beroep,
 - b. Ongegrondverklaring van het beroep, met handhaving van de maatregel,

- c. Gegrondverklaring van het beroep, met vernietiging van de maatregel en de opdracht aan de directeur/rector een besluit uit te voeren met inachtneming van de uitspraak van de commissie van beroep,
 - d. Gegrondverklaring van het beroep, met de bepaling op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen, onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid van artikel 3.58 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020
- 5. De commissie van beroep besluit met meerderheid van stemmen.
 - 6. De beslissing van de commissie van beroep wordt in ieder geval binnen een termijn van 2 weken na indiening van het beroepschrift genomen, tenzij de commissie de termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste 2 weken.

Artikel 6. Uitspraak

- 1. De commissie van beroep legt de in raadkamer genomen beslissing schriftelijk vast en voorziet deze van een motivering. De voorzitter ondertekent de uitspraak.
- 2. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.
- 3. De schriftelijke bekendmaking van de uitspraak heeft plaats binnen 2 weken na ontvangst van het beroepschrift, tenzij de commissie deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste 2 weken.
- 4. In de schriftelijke uitspraak wordt vermeld: de samenstelling van de commissie, wie zijn gehoord, de hoofdpunten die zijn besproken, de motivering van haar beslissing, de uitspraak.
- 5. De uitspraak van de commissie is voor alle betrokkenen bindend.

Artikel 7. Wijziging en aanvulling reglement

Het reglement kan met inachtneming van de bepalingen van de betreffende wet en/of regelgeving door het College van Bestuur worden gewijzigd en aangevuld. Onverminderd het bepaalde in het reglement van de WMS legt het college van bestuur een voorstel tot wijziging en/of aanvulling van het reglement voor advies voor aan de commissie van beroep.

Slotbepaling

In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist het College van Bestuur, de commissie gehoord hebbende.

Aldus vastgesteld door het bevoegd gezag van OSG Singelland.

Drachten, 21 mei 2025

Toets code	Eindterm	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/min
tl3ne01	NE/K/5 NE/K/8	Mondeling over drie boekverslagen	Mondeling		nee	2	20 min/ 3 pers
tl3ne02	NE/K/5	Je houdt een betoog	Mondeling	2	Ja	1	10 min
tl3ne03	NE/V/1 NE/V/2 NE/V/3 NE/K/4 NE/K/7	Opdrachten bij een documentaire	schriftelijk	3	Nee	2	90 min
tl4ne01	NE/K/4	Kijk-en luistertoets van Cito	schriftelijk	1	Nee	2	90
tl4ne02	NE/K/1 NE/K/ 7	sollicitatiebrief	schriftelijk	2	Nee	1	60
tl4ne03	NE/K/5 NE/K/1	Sollicitatiegesprek	Mondeling	2	Nee	1	10
tl4ne04	NE/K/2 NE/K/3	Hoofdstuk 5: spelling	Schriftelijk	1 / 2	ja	1	45
tl4ne05	NE/K/2 NE/K/3	Hoofdstuk 5: over taal	Schriftelijk	1 / 2	ja	1	45
Groene deel is leerjaar 3, Oranje deel is leerjaar 4 Twee herkansingsmogelijkheden in klas 4. Hoogste cijfer telt. Alle onderdelen van een leerjaar dienen in dat leerjaar te worden afgesloten.					Totaal		11
					Delen door		11
					Eindcijfer schoolexamen		

Schoolexamen gemengd en theoretische leerweg

Voor de leerwegen gl/tl zijn de volgende exameneenheden verplicht in het schoolexamen:

- NE/K/1 Oriëntatie op leren en werken
- NE/K/2 Basisvaardigheden
- NE/K/3 Leervaardigheden voor het vak Nederlands
- NE/K/4 Luister- en kijkvaardigheid
- NE/K/5 Spreek- en gespreksvaardigheid
- NE/K/8 Fictie
- NE/V/1 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie
- NE/V/2 Schrijven op basis van documentatie
- NE/V/3 Vaardigheden in samenhang
- Syllabus (www.Examenblad.nl)
- In de jaarlijks uitgegeven syllabus wordt een overzicht gegeven van de verdeling van de examenstof over het centraal examen en het schoolexamen. Zo geldt bijvoorbeeld voor alle leerwegen dat leesvaardigheid verplicht getoetst wordt in het centraal examen en optioneel is in het schoolexamen, en dat fictie verplicht getoetst wordt in het schoolexamen.

Toets code	Eindterm	Leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/min
tl3fr01	FR / K / 6	Leesvaardigheid / tekstbegrip Examenteksten. Een toets over 1 oude examentekst	Schriftelijk	3	ja	2	45 min.
tl3fr02	FR / K / 8	Fictiedossier Fictie-opdrachten bij een boek of serie losse verhalen.	Schriftelijk	2	nee	2	4 weken tijd
tl3fr03	FR / K / 7	Schrijfdossier Mod.boek 2, mod 2a; Funksj. Skriuwen, opdr. 1 – 6	Schriftelijk	1	nee	2	4 weken tijd.
tl3fr04	FR / K / 4	Kijk-, luistervaardigheid Open / Gesloten vragen bij toets over Fryske films.(deel I)	Schriftelijk	3	nee	1	90 min.
tl3fr05	FR / K / 6 FR / K / 7	Lees-, schrijfvaardigheid Dictee. Zelfgemaakt dictee van ong. 30 zinnen leren.	Schriftelijk	3	ja	2	45 min.
tl3fr06	FR / K / 6 FR / K / 7	Lees-, schrijfvaardigheid Mod.boek 2, mod. 6a; Stavering&Tiidwurden	Schriftelijk	1	nee	2	45 min.
tl3fr07	FR / K / 1 FR / K / 2 FR / K / 7	Kleine Praktische Opdracht Bezoek museum of Omrop Fryslân of Fryske Film: Verslag maken.	Schriftelijk	3	nee	1	2 weken tijd
tl3fr08	FR / K / 3 FR / K / 5	Spreekvaardigheid Mod.boek 2, Module 3 / Presentatie over een vrij onderwerp mbv Powerpoint of Presi	Mondeling	2	ja	1	15 min.
tl4fr01	FR / K / 6	Leesvaardigheid / tekstbegrip Examenteksten. Een toets over 1 oude examentekst.	Schriftelijk	2	ja	2	45 min.
tl4fr02	FR / K / 8	Fictiedossier Fictie-opdrachten bij een boek of serie losse verhalen.	Schriftelijk	2	nee	2	4 weken tijd.
tl4fr03	FR / K / 7	Schrijfdossier Mod.boek 2, mod 2a; Funksj. Skriuwen, Opdr. 7 - 10	Schriftelijk	1	nee	2	4 weken tijd.
tl4fr04	FR / K / 4	Kijk-, luistervaardigheid Open / Gesloten vragen bij toets over Fryske films.(deel II)	Schriftelijk	2	nee	1	90 minuten
tl4fr05	FR / K / 6 FR / K / 7	Lees-, schrijfvaardigheid Mod.boek 2, mod. 6b; Oersetten&Ynterfer.	Schriftelijk	1	nee	2	45 min
tl4fr06	FR / K / 1 FR / K / 2 FR / K / 7	Kleine Praktische Opdracht Bezoek aan musea, Omrop Fryslân, Fryske film.	Schriftelijk	2	nee	1	2 weken tijd.
tl4fr07	FR / K / 3 FR / K / 5	Spreekvaardigheid Mod.boek 2, Module 3 / Presentatie over een Frysk onderwerp mbv Powerpoint of Presi.	Mondeling	2	ja	1	15 min.

Groene deel is leerjaar 3, Oranje deel is leerjaar 4 Eén herkansingsmogelijk per leerjaar naar keuze. Hoogste cijfer telt. Alle onderdelen van een leerjaar dienen in dat leerjaar te worden afgesloten.	Totaal	
	Delen door	24
	Eindcijfer schoolexamen	

Exameneenheden		GT	CE	moet op SE	mag op SE
FR/K/1	Oriëntatie op leren en werken	X		GT	
FR/K/2	Basisvaardigheden	X		GT	
FR/K/3	Leervaardigheden voor het vak Fries	X	GT	GT	
FR/K/4	Luister- en kijkvaardigheid	X		GT	
FR/K/5	Spreek- en gespreksvaardigheid	X		GT	
FR/K/6	Leesvaardigheid	X	GT		GT
FR/K/7	Schrijfvaardigheid	X		GT	
FR/K/8	Fictie	X		GT	
FR/V/1	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	X		GT	
FR/V/2	Vaardigheden in samenhang	X		GT	

Toets code	Eindterm	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur min
4tldu01 4tldu02	K1, 3, 4, 7 V1, 3, 4, 5	Schrijfvaardigheid persoonlijke brief schrijven, uitnodiging schrijven.	Schriftelijk	1	ja	2 1	90 70
4tldu03	K2, 3, 6 V3, 4, 5	Spreekvaardigheid presentatie thema	Mondeling	2	nee	1	15
4tldu04	K2, 3, 6 V3, 4, 5	Gespreksvaardigheid gesprekken voeren	Mondeling	2	nee	2	20
4tldu05	K3, 5 V1, 3	Kijk- en luistervaardigheid	Schriftelijk	2	ja	3	60
4tldu06	K1, 3, 4 V1, 3, 5	Leesvaardigheid:	Schriftelijk	2	ja	1	90
oranje deel is leerjaar 4 Eén herkansingsmogelijkheid per leerjaar (Tentamen 1, 5, 6) Hoogste cijfer telt. Een herkansing is onder dezelfde condities als de oorspronkelijke toets					Totaal		
					Delen door		10
					Eindcijfer schoolexamen		

MVT/K/1 Oriëntatie op leren en werken: De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van de Moderne Vreemde Talen in de maatschappij.

MVT/K/2 Basisvaardigheden: De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven, verwerken en presenteren.

MVT/K/3 Leervaardigheden: De kandidaat kan strategische vaardigheden toepassen die bijdragen tot:

het bereiken van verschillende lees-, schrijf-, luister- en kijk- en spreek- en gespreksdoelen;
de bevordering van het eigen taalleerproces; het compenseren van eigen tekortschietende taalkennis of communicatieve kennis; kennis van land en samenleving toepassen bij het herkennen van cultuuruitingen.

MVT/K/4 Leesvaardigheid: De kandidaat kan: aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte; de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven; de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven; gegevens uit één of meer teksten met elkaar vergelijken en daaruit conclusies trekken; verbanden tussen delen van een tekst aangeven.

MVT/K/5 Luister- en kijkvaardigheid: De kandidaat kan: aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte; de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven; de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven; anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek.

MVT/K/6 Gespreksvaardigheid: De kandidaat kan adequaat reageren in veel voorkomende sociale contacten: zoals begroeten; informatie geven en vragen; naar een mening/oordeel vragen en een mening/oordeel geven; uitdrukking geven aan en vragen naar (persoonlijke) gevoelens; een persoon, object of gebeurtenis, ook uit het verleden; en in de toekomst, beschrijven.

MVT/K/7 Schrijfvaardigheid: De kandidaat kan: (persoonlijke) gegevens verstrekken; een kort bedankje, groet of goede wensen schriftelijk overbrengen; een briefje schrijven om informatie te vragen of te geven, om verzoeken of voorstellen te doen of daarop te reageren, om gevoelens te uiten en ernaar te vragen; op eenvoudig niveau briefconventies gebruiken.

Toets code	Eindterm*	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/ min
tl4en01	ERK A2/B1 K1,2,3,5,V4	Kijk en Luistervaardigheid cito kijk/luister eindtoets	Schriftelijk	2	ja	3	Afhan- kelijk van CITO
tl4en02	ERK A2/B1 K1,2,3,7,V4	Schrijfvaardigheid Schrijven van een brief/mail en een essay (gebruik woordenboek Engels- Nederlands/ Nederlands-Engels)	Schriftelijk	2	ja	3	90
tl4en03	ERK A2 K6	Gespreksvaardigheid Mondeling naar aanleiding van een artikel uit de methode	Mondeling	2	ja	3	10 per II.
tl4en04	ERK A2 K1,2,3 7,V4	Methodetoets Grammatica en idioom WaspReporter (artikelen als bron)	Schriftelijk	1	nee	1	90
tl4en05	ERK A2 K1,2,3 7,V4	Methodetoets Grammatica en idioom WaspReporter (artikelen als bron)	Schriftelijk	2	nee	1	90
tl4en06	ERK A2 K1,2,3 7,V4	Methodetoets Grammatica en idioom WaspReporter (artikelen als bron)	Schriftelijk	2	nee	1	90
Groen deel is leerjaar 3, Oranje deel is leerjaar 4 Eén herkansingsmogelijk per leerjaar(alleen tentamen) naar keuze. Hoogste cijfer telt. Herkansing op dezelfde wijze en dezelfde condities *Eindtermen verklaringen zie hieronder http://www.erk.nl/leerling/candostellingen/ https://www.examenblad.nl/examenstof/engels-vmbo/201/f=/engels.pdf					Totaal		
					Delen door		12
					Eindcijfer schoolexamen		

- MVT/K/1 Oriëntatie op leren en werken
- MVT/K/2 Basisvaardigheden
- MVT/K/3 Leervaardigheden
- MVT/K/4 Leesvaardigheid
- MVT/K/5 Luister- en kijkvaardigheid
- MVT/K/6 Gespreksvaardigheid
- MVT/K/7 Schrijfvaardigheid
- MVT/V/1 Leesvaardigheid
- MVT/V/2 Schrijfvaardigheid
- MVT/V/3 Kennis van land en samenleving
- MVT/V/4 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie
- MVT/V/5 Vaardigheden in samenhang

<u>VMBO GL/TL</u>	Engels
Leesvaardigheid – aantoonbaar niveau bij een voldoende (standaardsetting Cito 2013)	
Luistervaardigheid	
Gespreksvaardigheid	
Schrijfvaardigheid	

VMBO TL leerjaar 3 en 4 Aardrijkskunde PTA 2025 - 2027

Toets code	Eind term	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/ min
tl3ak01	AK/K/1/2 /3 AK/K/7 AK/V/4	ARM & RIJK H1 Nigeria 1.1 t/m 1.5 H2 VS 2.1 t/m 2.5 H3 Nederland 3.1 t/m 3.6	Schriftelijk Tentamen	1	Ja	1	45
tl3ak02	AK/K/5 AK/V/2	BRONNEN VAN ENERGIE H4 Nederland 4.1 t/m 4.6 H5 Frankrijk 5.1 t/m 5.5 H6 Brazilië 6.1 t/m 6.5	Praktische opdracht	2	Ja	1	45
tl3ak03	AK/K/9 AK/V/6	GRENZEN & IDENTITEIT H7: Nederland 7.1 t/m 7.6 H8: De EU en Europa 8.1 t/m 8.5 H9: Rusland 9.1 t/m 9.5	Schriftelijk/ Digitaal Tentamen	3	Ja	1	90
tl4ak01	AK/K/1/8 AK/V/5	BEVOLKING & RUIMTE Casus 1, 2, 3. H4: Nederland 4.1 t/m 4.5 H5: Duitsland 5.1 t/m 5.5 H6: China 6.1 t/m 6.4	Schriftelijk Tentamen	1	Ja	2	90
tl4ak02	AK/K/6 AK/V/3/7 /8	WATER Casus 1, 2, 3. H7: Nederland 7.1 t/m 7.6 H8: China 8.1 t/m 8.5 H9: Midden-Oosten 9.1 t/m 9.5	Schriftelijk Tentamen 90 minuten	2	Ja	2	90
tl4ak03	AK/K/4 AK/V/1/7 /8	WEER & KLIMAAT Casus 1, 2, 3. H1: Het weer en klimaat 1.1 t/m 1.6 H2: Spanje en Nederland 2.1 t/m 2.5 H3: VS 3.1 t/m 3.5	Schriftelijk Tentamen	2	Ja	2	90
Groene deel is leerjaar 3, oranje deel is leerjaar 4 Eén herkansingsmogelijk per leerjaar naar keuze. Hoogste cijfer telt. Alle onderdelen van een leerjaar dienen in dat leerjaar te worden afgesloten.					Totaal		
					Delen door		9
					Eindcijfer schoolexamen		

Verdeling van de examenstof uit de syllabus aardrijkskunde TL over centraal examen en schoolexamen

Exameneenheden		CE	Moet op SE
AK/K/1	Oriëntatie op leren en werken		X
AK/K/2	Basisvaardigheden		X
AK/K/3	Leervaardigheden in het vak aardrijkskunde		X
AK/K/4	Weer en Klimaat	X	X
AK/K/5	Bronnen van Energie		X
AK/K/6	Water	X	X
AK/K/7	Arm en Rijk		X
AK/K/8	Bevolking en Ruimte	X	X
AK/K/9	Grenzen en Identiteit		X
AK/V/1	Casus Weer & Klimaat, extreme weersomstandigheden	X	
AK/V/2	Casus Bronnen van energie: Energiebeleid		X
AK/V/3	Casus Water: Watermanagement	X	
AK/V/4	Casus Arm & Rijk: Arm en Rijk en gezondheidszorg		X
AK/V/5	Casus Bevolking en Ruimte: Bevolking en ruimte in grootstedelijke gebieden	X	
AK/V/6	Casus Grenzen en Identiteit: Regionale identiteit		X
AK/V/7	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie		X
AK/V/8	Vaardigheden in Samenhang		X

Toets code	Eindterm	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/ min
tl3gsv01	GS/K/1/2/3 GS/K/6 GS/V/3/8	Feniks themakatern 3/4 De industriële samenleving in Nederland. verplicht SE stof	Tentamen	1	Ja	1	60
tl3gsv02	GS/K/1/2/3 GS/K/11 GS/V/8/9	Feniks themakatern 3/4 Het conflict tussen Israël en de Arabische wereld verplicht SE stof	Tentamen	2	Ja	1	60
tl3gsv03	GS/K/1/2/3 GS/V/6/8/9	Feniks themakatern 3/4 Koude Oorlog verplicht SE stof	werkstuk en presentatie	3	nee	1	
tl4gsv01	GS/K/1/2/3 GS/K/5/10 GS/V/5 GS/V/8 GS/V/9	Hf 1. Democratisering van Nederland 1848-1919 Hf 2. De eerste wereldoorlog 1914-1918 CE-stof in SE	Tentamen	1	Ja	2	90
tl4gsv02	GS/K/1/2/3 GS/K/10 GS/V/5	Hf 3. Interbellum 1918-1939 Hf 4. De Tweede Wereldoorlog 1939-1945 CE-stof in SE	Tentamen	2	Ja	2	90
tl4gsv03	GS/K/1/2/3 GS/K/9 GS/K/10 GS/V/2/3/4 GS/V/5/6/7	Hf 5. De koude oorlog 1945-1989 Hf 6. Een nieuwe orde vanaf 1990 CE-stof in SE	Tentamen	2	Ja	2	90
Groene deel is leerjaar 3, oranje deel is leerjaar 4 Eén herkansingsmogelijk per leerjaar(alleen tentamen) naar keuze. Hoogste cijfer telt. Alle onderdelen van een leerjaar dienen in dat leerjaar te worden afgesloten. Bij alle toetsen is het toegestaan een woordenboek te gebruiken (zelf meenemen)					Totaal		
					Delen door		9
					Eindcijfer schoolexamen		

Uitleg van de eindtermen

Exameneenheden		CE moet op SE mag op SE	
GS/K/1	Oriëntatie op leren en werken	GT	
GS/K/2	Basisvaardigheden	GT	
GS/K/3	Leervaardigheden in het vak geschiedenis en staatsinrichting	GT GT	
GS/K/4	De koloniale relatie Indonesië - Nederland	(GT*)	(GT*)
GS/K/5	Staatsinrichting van Nederland	GT	GT
GS/K/6	De industriële samenleving in Nederland	(GT*)	(GT*)
GS/K/7	Sociale zekerheid en verzorgingsstaat in Nederland	(GT*)	(GT*)
GS/K/8	Cultureel - mentale ontwikkelingen in Nederland na 1945	(GT*)	(GT*)
GS/K/9	De Koude Oorlog	(GT*)	(GT*)
GS/K/10	Historisch overzicht vanaf 1900	GT	GT
GS/K/11	Het conflict tussen Israël en de Arabische wereld	(GT*)	(GT*)
GS/V/1	Het Indonesisch - Nederlands conflict 1945 - 1949		GT
GS/V/2	Nederland en Europa		GT
GS/V/3	De verhouding mens - milieu		GT
GS/V/4	Ontwikkeling van de gezondheidszorg in Nederland		GT
GS/V/5	Verzuiling en ontzuiling in Nederland		GT
GS/V/6	Nederland en de Verenigde Staten na de Tweede Wereldoorlog		GT
GS/V/7	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	GT	
GS/V/8	Vaardigheden in samenhang	GT	GT
GS/V/9	Verrijksdeel bij historisch overzicht vanaf 1900	GT	GT

* NB1: Het schoolexamen bestaat tenminste uit **3** kerndelen naar keuze van de school

Toets code	Eindterm	Inhoud leerstof	Soort toets	Toets in periode	Herk.	Weging	Duur/min
tl3wi01	Wi/K/2/3 Wi/K/5/7 Wi/V/1/2/3	Hfd 4 Statistiek 3TL boek Hfd 1 Statistiek en Kans 4TL boek Het kunnen verwerken van/rekenen met diagrammen. Rekenen met centrummaten, grafen, telproblemen kans en boxplot	Tentamen	3	Ja	2	90
tl4wi01	Wi/K/2/3/4 Wi/K/5/7/8 Wi/V/1/2/4	Hfd 2 en 4 Allerlei Verbanden Opdrachten van alle algebraïsche verbanden kunnen verwerken.	Tentamen	1	Ja	3	90
tl4wi02	Wi/K/2/4 Wi/K/6/8 Wi/V/2/3/4	Hfd 3 Hoeken en Afstanden, Goniometrie. Berekeningen en coördinaten in de ruimte, Hoeken berekenen.	Tentamen	2	Ja	3	90
tl4wi03	Wi/K/2/4 Wi/K/5/6/8 Wi/V/1/2/4	Hfd 5,6 en 8 Rekenen, Vlakke figuren en Ruimtemeetkunde Het kunnen rekenen met meetkundige formules. Rekenen, meten en schatten.	Tentamen	2	Ja	6	90
groene deel is leerjaar 3, oranje deel is leerjaar 4 Eén herkansingsmogelijk per leerjaar naar keuze. Hoogste cijfer telt. Alle onderdelen van een leerjaar dienen in dat leerjaar te worden afgesloten.					Totaal		
					Delen door		14
					Eindcijfer schoolexamen		

Verdeling van de examenstof uit de syllabus wiskunde TL over centraal examen en schoolexamen

Exameneenheden		CE	Moet op SE
Wi/K/1	Oriëntatie op leren en werken		X
Wi/K/2	Basisvaardigheden		X
Wi/K/3	Leervaardigheden in het vak wiskunde	X	X
Wi/K/4	Algebraïsche verbanden	X	
Wi/K/5	Rekenen, meten en schatten	X	
Wi/K/6	Meetkunde	X	
Wi/K/7	Informatieverwerking, statistiek		X
Wi/K/8	Geïntegreerde wiskundige activiteiten		X
Wi/V/1	Aanvullende eisen	X	
Wi/V/2	Verrijksopdrachten		X
Wi/V/3	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie		X
Wi/V/4	Vaardigheden in samenhang	X	

Bron: www.examenblad.nl

Toets code	Eindterm	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/min
tl3ec01	EC/K/2 EC/K/3 EC/K/4A EC/K/4B	Module: Consumptie H1 Wikken en Wegen H2 Thuis in geldzaken H3 Geld over en tekort	Schriftelijk	2	Ja	1	90
tl3ec02	EC/K/5A	Module: Overheid en Bestuur en Arbeid H5 Werk voor de overheid H7 Werk voor de winst H8 Productie en technologie	Schriftelijk	3	Ja	1	90
tl4ec01	EC/K/5B	Module: Arbeid H1 Werken voor de winst	Schriftelijk	1	Ja	1	90
tl4ec02	EC/K/5B	Module: Arbeid H2 Werkeloos	Schriftelijk	1	Ja	1	90
tl4ec03	EC/V/3 EC/K/8	Module: Natuur en Milieu Vaardigheden in samenhang	Werkstuk & Presentatie	1	Nee	2	nvt
tl4ec04	EC/V/1 EC/V/2 EC/K/1 EC/K/2 EC/K/6	Module: Verrijksdeed H3 Geld voor de overheid H4 Inkomen	Schriftelijk	2	Ja	2	90
tl4ec05	EC/K/7	Module: Internationale ontwikkelingen H5 Nederland in de wereld H6 Samen in de wereld?	Schriftelijk	2	Ja	2	90
Groen is leerjaar 3, oranje is leerjaar 4. Eén herkansing mogelijk per leerjaar naar keuze. Hoogste cijfer telt. Alle onderdelen van een leerjaar dienen in dat leerjaar te worden afgesloten. Hulpmiddelen woordenboek en TI 30 rekenmachine zijn toegestaan					Totaal		
					Delen door		10
					Eindcijfer schoolexamen		

Kerndelen		GT	CE	Moet op SE	Mag op SE
EC/K/1	Oriëntatie op werken en leren	X		GT	
EC/K/2	Basisvaardigheden	X		GT	
EC/K/3	Leervaardigheden in het vak economie	X	GT	GT	
EC/K/4A	Consumptie	X	GT		GT
EC/K/4B	Consumptie en consumentenorganisaties	X		GT	
EC/K/5A	Arbeid en productie	X	GT		GT
EC/K/5B	Arbeid en bedrijfsleven	X		GT	
EC/K/6	Overheid en bestuur	X	GT		GT
EC/K/7	Internationale ontwikkelingen	X	GT		GT
EC/K/8	Natuur en milieu	X		GT	
EC/V/1	Verrijksstof	X	GT		GT
EC/V/2	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	X		GT	
EC/V/3	Vaardigheden in samenhang	X	GT		GT

Toets code	Eindterm	Leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/ min
tl3nsk101	K1/2/3/7/9 V 3/4	Hfst 1 Vaardigheden Hfst 2 Licht Hfst 3 krachten Algemene rekenvaardigheden, Verschillende lichtbundels, schaduwvorming en kleurvorming toepassen. Verschillende lenzen herkennen en de werking van een spiegel toepassen. Beeldvorming bij het menselijk oog en oogafwijkingen beschrijven. De werking van verschillende soorten krachten en druk beschrijven. De hefboomwet toepassen. Krachten samenstellen.	Tentamen	periode 1	Ja	1	45
tl3nsk102	K 4/5	Hfst 4 Stoffen en materialen Hfst 5 Elektriciteit thuis Soorten materialen en hun stofeigenschappen herkennen. Gevaren van stoffen herkennen. Zinken zweven en drijven toepassen met behulp van dichtheid.	Tentamen	Periode 2	Ja	1	45
tl3nsk103	K6/12 V1	Hfst 6 Warmte en energie Hfst 7 Beweging Hfst 8 Het weer Het proces van verbranden en isolatie beschrijven. Manieren van elektrische energie opwekken beschrijven. Energie-omzettingen beschrijven. Berekeningen aan beweging uitvoeren. S,t en V,t diagrammen maken. Ontstaan van wolken, neerslag en bliksem beschrijven. Meten van temperatuur en luchtdruk toepassen.	Tentamen	Periode 3	Ja	1	90
tl4nsk101	K 5/8	Hfst 9 Elektriciteit Hfst 10 Geluid Elektrische schakelingen ontwerpen en hierover berekeningen uitvoeren. Beveiligingen voor elektriciteit verklaren. De werking van een dynamo en transformator beschrijven. De eigenschappen van geluid toepassen. Geluidshinder beschrijven. Geluid vastleggen met oscilloscoop en daaruit de frequentie bepalen. De werking van een luidspreker uitleggen.	Tentamen	Periode 1	Ja	2	90
tl4nsk102	K 10/11	Hfst 11 Bouw van materie Bouw van stoffen en materialen beschrijven. Dichtheid berekenen. Gedrag van atomen en moleculen in verschillende fasen uitleggen. Bouw van een atoom beschrijven. Bronnen van ioniserende straling benoemen. Radioactief verval	Tentamen	Eind periode 1 / begin periode 2	Ja	1	45

tl4nsk103	V1/2	Hfst 12 Veiligheid in het verkeer Hfst 13 Constructies Berekeningen uitvoeren en redeneringen opzetten in situaties van verkeer en veiligheid. Uit bronnen over bewegingen of botsingen gegevens selecteren en verwerken. Krachten onderscheiden, ontbinden, samenstellen en berekenen in constructies. Berekeningen met de hefboomwet uitvoeren.	Tentamen	Periode 2	Ja	2	90
tl4nsk104	K 2/3/5/6 V 3/4	Rendement van een waterkoker berekenen. Berekenen van vermogen, rendement en weerstand.	Practicum	Periode 2	Nee	1	
Groene deel is leerjaar 3, Oranje deel is leerjaar 4 Eén herkansingsmogelijk per leerjaar(alleen tentamen) naar keuze. Hoogste cijfer telt. Alle onderdelen van een leerjaar dienen in dat leerjaar te worden afgesloten.					Totaal		
					Delen door		9
					Eindcijfer schoolexamen		

Code	Onderdeel	Verplicht SE	Komt op CE
K1	Oriëntatie op leren en werken	X	
K2	Basisvaardigheden	X	
K3	Leervaardigheden in het vak natuurkunde.	X	X
K4	Stoffen en materialen.		X
K5	Elektrische energie.		X
K6	Verbranden en verwarmen.		X
K7	Licht en beeld.	X	
K8	Geluid.		X
K9	Kracht en veiligheid.		X
K10	Bouw van materie.	X	
K11	Straling en starlingsbescherming.	X	
K12	Het weer.	X	
V1	Veiligheid in het verkeer.		X
V2	Constructies.		X
V3	Verwerven verweken en verstrekken van informatie.	X	
V4	Vaardigheden in samenhang.		X

Toets code	Eindterm	Leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/min
tl3nsk201	K 1/2/3/4/6/7/ 8	Hfst 1 Vaardigheden Hfst 2 Stoffen Hfst 3 Schoon Het benoemen van veiligheidsmaatregelen. Het beschrijven van drinkwaterbereiding. Verschillende watersoorten beschrijven.	Tentamen	Periode 2	Ja	1	45
tl3nsk202	K 2/3/5/6	Hfst 4 Reacties Hfst 5 Verbranding Reactievergelijkingen beschrijven en mee berekenen. Factoren van reactiesnelheid benoemen. Verbrandingsverschijnselen en verbrandingsvoorwaarden noemen. Gevolgen van energieverbruik noemen.	Tentamen	Periode 3	Ja	1	90
tl4nsk201	K 10/11	Hfst 6 atomen en moleculen Stofeigenschappen herkennen. Onderzoeken of een stof zuiver is of een mengsel. Chemische reacties herkennen. Bouw van stoffen beschrijven. Namen en symbolen van het periodiek systeem beschrijven. Formules van moleculaire stoffen en zouten beschrijven.	Tentamen	periode 1	Ja	2	45
tl4nsk202	K 7	Hfst 8 Zuren en basen De naam en formules van een aantal zuren en basen noemen. De deeltjes noemen die in een basische of zure oplossing zitten. Eigenschappen en toepassingen noemen van zure en basische oplossingen. Indicatoren noemen en pH-berekeningen uitvoeren.	Tentamen	Periode 2	Ja	2	45
tl4nsk203	K 9/10/11 V 1/2	Hfst 7 Reken in de chemie Hfst 9 Metalen en kunststoffen Berekeningen uitvoeren van reacties en de factoren noemen die de reactiesnelheid beïnvloeden.	Tentamen	Periode 2	Ja	2	45

		Eigenschappen van metalen noemen. De bereidingsprocessen van metalen noemen. Het verschil tussen edele en onedele metalen noemen. De vorming en toepassingen van polymeren noemen.					
tl4nsk204	V 2/3/4	Verslag massabepaling	Practicum met verslag	Periode 1	Nee	0,5	
tl4nsk205	V 2/3/4	Verslag titreren	Practicum met verslag	Periode 2	Nee	0,5	
Groene deel is leerjaar 3, Oranje deel is leerjaar 4 Eén herkansingsmogelijk per leerjaar (alleen tentamen) naar keuze. Hoogste cijfer telt. Alle onderdelen van een leerjaar dienen in dat leerjaar te worden afgesloten.					Delen door	9	

Code	Vaardigheid	Moet op SE	Komt op CE
K1	Oriëntatie op leren en werken.	X	
K2	Basisvaardigheden.	X	
K3	Leervaardigheden in het vak natuur- en scheikunde.	X	X
K4	Mens en omgeving: gebruik van stoffen.		X
K5	Mens en omgeving: verbranding.	X	
K6	Mens en omgeving: werken bij practicum en in beroepssituaties.		X
K7	Water, zuren en basen.		X
K8	Reinigingsmiddelen en cosmetica.	X	
K9	Chemie en industrie.	X	
K10	Basischemie voor vervolgopleiding en beroep.		X
K11	Bouw van materie.		X
V1	Productieprocessen.		X
V2	Productonderzoek.		X
V3	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie.	X	
V4	Vaardigheden in samenhang.		X

Toets code	Eindterm	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/ min
tl3bi01	BI/K/2/3/4	Practicumvaardigheden microscopie (SE) Tekeningen van: - Cellen van een ui - Cellen van waterpest - Cellen van het wangslijmvlies	Practicum	1	Nee	1	3 x 45
tl3bi02	BI/K/4/5/6/13	Tentamen (SE + CE) Thema 3 erfelijkheid en evolutie Thema 4 Ordening	Schriftelijk	2	Ja	2	90
tl3bi03	BI/K/8	Praktische opdracht (SE) Thema 5 Stevigheid en beweging	Praktische opdracht	3	Ja	1	3 x 45
tl3bi04	BI/K/1 BI/K/7	Proefwerk (SE) Thema 7 Duurzaam leven	Schriftelijk	3	Ja	1	45
tl4bi01	BI/K/6/12	Proefwerk (CE) Thema 9 planten	Schriftelijk	1	Ja	2	45
tl4bi02	BI/K/11	Tentamen (CE) Thema 10 Regeling Thema 11 Zintuigen	Schriftelijk	1	Ja	4	90
tl4bi03	BI/K/5/9/10	Tentamen (CE) thema 12 Voeding en vertering, thema 13 Transport en afweer,	Schriftelijk	2	Ja	4	90
tl4bio4	BI/K/9	Proefwerk (CE) Thema 4 Gaswisseling en uitscheiding	Schriftelijke	2	Ja	2	45
Groene deel is leerjaar 3, Oranje deel is leerjaar 4 Eén herkansing mogelijk per leerjaar naar keuze tijdens herkansingsdagen. Hoogste cijfer telt. Alle onderdelen van een leerjaar dienen in dat leerjaar te worden afgesloten.					Totaal		
					Delen door		17
					Eindcijfer schoolexamen		

Exameneenheden

		Moet op SE	Mag op SE
BI/K/1	Oriëntatie op leren en werken	X	
BI/K/2	Basisvaardigheden	X	
BI/K/3	Leervaardigheden in het vak biologie	X	
BI/K/4	Cellen staan aan de basis		X
BI/K/5	Schimmels en bacteriën: nuttig en soms schadelijk	X	
BI/K/6	Planten en dieren en hun samenhang: de eigen omgeving verkend		X
BI/K/7	Mensen beïnvloeden hun omgeving	X	
BI/K/8	Houding, beweging en conditie	X	
BI/K/9	Het lichaam in stand houden: voeding en genotmiddelen, energie, transport en uitscheiding		X
BI/K/10	Bescherming	X	
BI/K/11	Reageren op prikkels		X
BI/K/12	Van generatie op generatie		X
BI/K/13	Erfelijkheid en evolutie		X
BI/V/1	Bescherming en antistoffen		X
BI/V/2	Gedrag bij mens en dier		X
BI/V/3	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	X	
BI/V/4	Vaardigheden in samenhang		X

Bronvermelding: www.examenblad.nl

VMBO TL leerjaar 3 en 4 Creating Experience PTA 2025 - 2027

Dienstverlening & Producten en Technologie & Toepassing (DPTT)

Toets code	Eindterm	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Tijd in min.
tl3cX01	DP/TT/C12	Praktijkgerichte opdracht 1	P	3	Nee	1	
tl3cX02	DP/TT/C13	Praktijkgerichte opdracht 2	P	3	Nee	1	
tl3cX03	DP/TT/C14	Praktijkgerichte opdracht 3	P	3	Nee	1	
tl3cX04	DP/TT/C15	Praktijkgerichte opdracht 4	P	3	Nee	1	
tl3cX05	DP/TT/C16	Praktijkgerichte opdracht 5	P	3	Nee	1	
tl3cX06	DP/TT/C17	Praktijkgerichte opdracht 6	P	3	Nee	1	
tl3cX07	DP/TT/A1	Ontwikkelen van interesses		3/4	Ja		
	DP/TT/A2	Ontwikkelen van kwaliteiten		3/4	Ja		
tl3cX08	DP/TT/B3	Sociaal handelen		3/4	Ja		
	DP/TT/B4	Samenwerken		3/4	Ja		
	DP/TT/B5	Taalvaardigheden		3/4	Ja		
	DP/TT/B6	Rekenvaardigheden		3/4	Ja		
	DP/TT/B7	Digitale vaardigheden		3/4	Ja		
	DP/TT/B8	Analytische denkvaardigheden		3/4	Ja		
	DP/TT/B9	Kritische denkvaardigheden		3/4	Ja		
	DP/TT/B10	Creatieve denkvaardigheden		3/4	Ja		
	DP/TT/B11	Onderzoeken		3/4	Ja		
Het examenprogramma bestaat uit drie domeinen: A: Loopbaanoriëntatie B: Programmaoverstijgende vaardigheden C: Programmaspecifieke vaardigheden				Totaal	6		
				Delen door	6		
				Eindcijfer SE	Cijfer		

Het vak DPTT wordt afgesloten met een schoolexamen (SE). Er is geen centraal schriftelijk examen (CSE).

- Opmerking 1: De onderdelen van loopbaanoriëntatie (A) en alle programma-overstijgende vaardigheden (B) dienen naar behoren te worden afgerond.
- Opmerking 2: Alle praktijkgerichte opdrachten van de programma specifieke vaardigheden (C) worden met een cijfer afgerond.
- Opmerking 3: De tijd per toets is afhankelijk van de grootte van het project. Deze zullen vaak zo'n tien weken à vier lesuren per week in beslag nemen. Het gehele project krijgt een cijfer en daarom is er geen "toetsmoment".
- Opmerking 4: Sommige onderdelen van het examenprogramma zullen in projectvorm terugkomen in verschillende periodes in het jaar. Deze periodes staan niet vast omdat ze afhankelijk zijn van de beschikbaarheid van externe opdrachtgevers. Alle leerlingen dienen elk onderdeel aan het einde van klas 4 te hebben afgerond.
- Opmerking 5: Herkansingen: de programma-overstijgende vaardigheden kunnen terug komen in meerdere projecten waardoor leerlingen de mogelijkheid krijgen deze te verbeteren. Het programmaspecifieke onderdeel wordt per project afgerond en is daarmee niet herkansbaar.
- Opmerking 6: De programma specifieke vaardigheden komen terug in een praktische opdracht. Deze praktische opdracht kan bestaan uit de volgende onderdelen: Ontwerpen van een omgeving (DP/C12 ; TT/C13), Maken van een (technisch) product (DP/C13 ; TT/C12), Maken van een mediaproduct (DP/C14), Maken van een prototype (TT/C14), Adviseren over een proces of toepassing (DP/C15 ; TT/C15), Adviseren over een evenement of een energiesysteem (DP/C16 ; TT/C16), Organiseren van een activiteit (DP/C17) en/of Programmeren van software (TT/C17).
- Opmerking 7: Voor de overgang van klas 3 naar klas 4 dient een leerling 3 van de 6 praktijkgerichte opdrachten af te ronden met een cijfer. Daarnaast moet een leerling 5 van de 9 programma-overstijgende vaardigheden naar behoren afronden.

VMBO TL leerjaar 3 en 4 Lichamelijke Opvoeding 1 PTA 2025 - 2027

Toets code	Eindterm	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Tijd in min.
tl3lo01	LO1/K4	Doelspelen	P	A	Ja	1	90
tl3lo02	LO1/K7	Duursport (hardlopen)	P	A	Ja	1	90
tl3lo03	LO1/K4	Net- en Terugslagspelen: Volleybal	P	B	Ja	1	90
tl3lo04	LO1/K5	Turnen (springen, zwaaien of balanceren)	P	B	Ja	1	90
tl3lo05	LO1/K7	Atletiek (ver- en/of hoogspringen)	P	C	Ja	1	90
tl3lo06	LO1/K6	Bewegen op muziek	P	C	Ja	1	90
tl3lo07	LO1/K4	Doelspelen: Basketbal	P	D	Ja	1	90
tl3lo08	LO1/K8	Zelfverdediging (vormen van judo of (kick)boksen)	P	D	Ja	1	90
tl3lo09	LO1/K4	Softbal	P	E	Ja	1	90
tl3lo10	LO1/K7	Atletiek (speelwerpen)	P	E	Ja	1	90
tl4lo01	LO1/K4	Doelspelen	P	A	Ja	1	90
tl4lo02	LO1/K4	Net- en Terugslagspelen	P	A	Ja	1	90
tl4lo03	LO1/K4	Tik- en afgooispelen	P	B	Ja	1	90
tl4lo04	LO1/K3	Assisteren sportdag	P	B	Ja	1	90
tl4lo05	LO1/K3	Regelende rollen	P	C	Ja	1	90
tl4lo06	LO1/K9	Sport Oriëntatie Keuze	P	D	Ja	1	90
Groen deel is leerjaar 3, oranje deel is leerjaar 4				Totaal	16		
Alle onderdelen van een leerjaar dienen in het betreffende leerjaar te worden afgesloten.				Delen door	n.v.t.		
				Eindcijfer schoolexamen	O/V/G/U		

Eindtermen algemene doelstellingen Lichamelijke Opvoeding 1:

LO1/K1	Oriëntatie op leren en werken (belang van bewegen en sport in eigen loopbaan en maatschappij verwoorden)
LO1/K2	Basisvaardigheden
LO1/K3	Leervaardigheden in het vak lichamelijke opvoeding (omgaan met regels, winst en verlies, veiligheid)
LO1/K4	Spel (slag- en loopspelen, doelspelen, net- en terugslagspelen)
LO1/K5	Turnen (balanceren/acrobatiek, (steun-)springen of zwaaien)
LO1/K6	Bewegen op muziek (ritme en bewegen of streetdance)
LO1/K7	Atletiek (hardlopen, ver- en hoogspringen en werpen/stoten/slingeren)
LO1/K8	Zelfverdediging (stoeispelen en trefspelen)
LO1/K9	Actuele bewegingsactiviteiten (keuze uit actuele bewegingsactiviteiten)

- Opmerking 1: Weging: alle onderdelen moeten met een 'voldoende', 'goed' of 'uitstekend' beoordeeld worden. Onvoldoende beoordeelde onderdelen moeten in de praktijk worden herkanst.
- Opmerking 2: De eindtermen Algemene doelstellingen (eindtermen 1 en 2) staan niet specifiek vermeld in het PTA. Dit zijn eindtermen die betrekking hebben op vaardigheden die in elke les gevraagd worden en moeilijk toetsbaar zijn. Elementen ervan worden getoetst in de reguliere lessen.
- Opmerking 3: De toetsingsvolgorde kan per periode verschillen al naar gelang de planning van de docent en de weersomstandigheden in de buitenperiode.
- Opmerking 4: Bij LO worden 5 periodes gehanteerd die aangegeven worden met een letter (A=zomer- tot herfstvakantie, B=herfst- tot kerstvakantie, C=kerst- tot voorjaarsvakantie, D=voorjaars- tot meivakantie, E=mei- tot zomervakantie)
- Opmerking 5: Soort toets: P=Praktijk. In uitzonderlijke situaties kan een praktijktoets worden vervangen door een vervangende opdracht.
- Opmerking 6: De leerlingen moeten tijdens toetsmomenten voldoen aan de volgende preconditionie: het dragen van gymkleding (en schoenen) is verplicht. Bij het niet voldoen aan de preconditionie kan de leerling niet deelnemen aan het toetsmoment.

Toets code	Eindterm	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/ min
tl3kv101	CKV/K/3	De leerling neemt deel aan een culturele activiteit, bijv. dans, drama, film, muziek. De leerling maakt zelf een keuze uit het culturele aanbod en reflecteert dit in een verslag.	Handelings Deel	1	Ja		135
tl3kv102	CKV/K/3	De leerling neemt deel aan een culturele activiteit, bijv. dans, drama, film, muziek. De leerling maakt zelf een keuze uit het culturele aanbod reflecteert dit in een verslag. De culturele activiteit mag niet hetzelfde zijn als bij periode 1. De leerling moet met verschillende kunstdiscipline in aanraking komen.	Handelings Deel	1/2	Ja		135
tl3kv103	CKV/K/3	De leerling neemt deel aan een culturele activiteit d.m.v. het bezoeken van de theater voorstelling door school georganiseerd. Het bezoek wordt gereflecteerd d.m.v. schrijven van een recensie.	Handelings Deel	2	Ja		135
tl3kv104	CKV/K/3	De leerling neemt deel aan een culturele activiteit in zijn of haar omgeving en verwerkt zijn bevindingen in een collage.	Handelings deel	3	Ja		135
tl3kv105	CKV/K/4	De leerling heeft een kunstdossier samengesteld. In dit kunstdossier zijn de verslagen van de Culturele activiteiten bewaard en de voorbereidingen daarvan. Aan de hand van dit kunstdossier kan de leerling reflecteren op zijn ervaringen, interpretaties en waarderingen.	Presentatie	3	Ja		90
3tl is leerjaar 3 Alle onderdelen van dit leerjaar dienen voor het einde van de betreffende periode voldoende of goed te worden afgesloten. Een entree bewijs van de activiteit of een foto van de activiteit zijn verplicht. Toelichting volgt in de les. De activiteiten moeten plaatsvinden in het schooljaar.					Totaal		

Toets code	Eindterm	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/ min
		hf 1 Wat is maatschappijleer?				0	
tl4ma01	ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/7	hf 2 Media: Samenvatting + begrippen hf 2 - Media en communicatie - Soorten media - Nieuws - De invloed van de media - Reclame Mediawijsheid	P	1	Nee	1	45
tl4ma02	ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/4	hf 3 cultuur en identiteit: samenvatting + begrippen hf 3 - Hoe wordt je wie je bent? - Een leven lang leren - Wat is normaal? - Bij welke groep hoor je? Wie heb je nodig?	Tentamen	1	Ja	1	45
tl4ma03	ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/6	hf 4 Politiek: Samenvatting + begrippen hf 4 - Wat is politiek? - Op wie ga je stemmen? - Stromingen in de politiek - De parlementaire democratie - Wie bestuurt Nederland? - Het parlement Gemeente en provincie	Tentamen	1	Ja	1	45
tl4ma04	ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/6	Hf 5 Rechtstaat: Samenvatting + begrippen hf 5 - Wat is criminaliteit? - Waarom worden mensen crimineel? - De wetenschap over criminaliteit - Opgepakt....en dan - Schuldig/onschuldig Hoe krijgen we de criminaliteit omlaag?	Tentamen	1	Ja	1	45
tl4ma05	ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/5 ML1/K/6	hf 6 Nederland en de wereld Presenteren van een paragraaf voor de klas in groepjes. Keuze uit: - Wereldwijd verbonden - Problemen zonder grenzen - Landen zonder democratie - VN en de Europese Unie - Meer of minder Europese samenwerking Werken aan een betere wereld	P	2	Nee	1	45
tl4ma06	ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/4	hf 7 Pluriforme samenleving Samenvatting + begrippen hf 7 - Leven tussen verschillende culturen - Hoe kijk je tegen anderen aan? - Migratie naar Nederland - Spanningen rond Migratie - Integratie Geloven wat je zelf wil	Tentamen	2	Ja	1	45
tl4ma07	ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/5	hf 8 Werk: Samenvatting + begrippen hf8 Waarom werken we? - Een baan die bij je past - Hoe kom je aan werk? - Met werk kom je verder - Als het tegenzit.... De verzorgingsstaat	Tentamen	2	Ja	1	45
	ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3 ML1/K/6	Hf 9 Burgerschap				0	
Leerjaar 4 Eén herkansingsmogelijk naar keuze.					Totaal		

Hoogste cijfer telt. Alle onderdelen dienen in het 4 ^e leerjaar te worden afgesloten. P = Presentatie		Delen door	7
		Eindcijfer schoolexamen	

Uitleg van de eindtermen

		BB	KB	GL/TL
ML1/K/1	Oriëntatie op leren en werken			
1.	De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van maatschappijleer in de maatschappij.	X	X	X
ML1/K/2	Basisvaardigheden			
2.	De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.	X	X	X
ML1/K/3	Leervaardigheden in het vak maatschappijleer			
3.	De kandidaat kan met betrekking tot een maatschappelijk vraagstuk: - principes en procedures van de benaderingswijze van het vak maatschappijleer toepassen - een standpunt innemen en hier argumenten voor geven.	X	X	X
ML1/K/4	Cultuur en socialisatie			
4.	De kandidaat kan: - beschrijven hoe een mens zich ontwikkelt tot lid van de samenleving - uitleggen dat mensen bij een subcultuur (willen) horen en dat elke subcultuur invloed heeft op het gedrag - de rol van onderwijs beschrijven in de ontwikkeling van een mens als lid van de samenleving.	X		
5.	De kandidaat kan: - beschrijven hoe een mens zich ontwikkelt tot lid van de samenleving en de invloed van het socialisatieproces herkennen en beschrijven - uitleggen dat mensen bij een subcultuur (willen) horen en dat elke subcultuur invloed heeft op het gedrag en socialisatieproces - de rol van onderwijs (als socialiserende instantie) beschrijven in de ontwikkeling van een mens als lid van de samenleving.		X	X
		BB	KB	GL/TL
ML1/K/5	Sociale verschillen			
6.	De kandidaat kan: - met voorbeelden beschrijven wat sociale verschillen zijn en hoe die veroorzaakt worden, en beschrijven hoe de plaats van een mens op de maatschappelijke ladder kan veranderen - voorbeelden geven van belangen van mensen in een bepaalde maatschappelijke positie en van conflicten die daarmee samenhangen - maatregelen van de overheid ten aanzien van sociale ongelijkheid noemen.	X		
7.	- De kandidaat kan: - met voorbeelden beschrijven wat sociale verschillen zijn - en hoe die veroorzaakt worden, en beschrijven/uitleggen hoe de plaats van een mens op de maatschappelijke ladder kan veranderen (sociale mobiliteit) - beschrijven en uitleggen dat mensen vanuit hun maatschappelijke posities belangen hebben en hoe daardoor conflicten kunnen ontstaan - overheidsbeleid ten aanzien van sociale ongelijkheid beschrijven en verklaren.		X	X
ML1/K/6	Macht en zeggenschap			
8.	De kandidaat kan: - vormen van macht herkennen - beschrijven hoe regels het samenleven van mensen mogelijk maken - beschrijven welke mogelijkheden burgers hebben om invloed uit te oefenen op de politiek, en kenmerken van een parlementaire democratie noemen.	X		
9.	De kandidaat kan: - vormen van macht en machtsmiddelen herkennen, beschrijven en verklaren - beschrijven en uitleggen hoe regels het samenleven van mensen mogelijk maken - beschrijven en uitleggen welke mogelijkheden burgers hebben om invloed uit te oefenen op de politiek, en kenmerken van een parlementaire democratie noemen, herkennen en toelichten.			

Toets code	Eindterm	Inhoud leerstof	Soort toets	Toetsing in periode	Herk.	Weging	Duur/ min
tl3lob01		Verslag van open dag of beleefdag	Verslag	2		O-V-G	
tl3lob02		Beroepeninteressesettest met reflectie daar op	Uitslag interessesettest	2		O-V-G	
tl3lob03		Verslag van gesprek met decaan	Verslag	2		O-V-G	
tl3lob04		Interview met beroepsbeoefenaar	Interview	2		O-V-G	
tl4lob01		Bezoek open dag of beleefdag	Mondelingverslag	2		O-V-G	
tl4lob02		Gesprek met decaan	nvt	2		O-V-G	
Groene deel is leerjaar 3, oranje deel is leerjaar 4 Alle onderdelen dienen voldoende te worden afgesloten, alles is herkansbaar tot de cijfersluiting van leerjaar 3 en 4.					Totaal		n.v.t.
					Delen door		n.v.t.
					Eindcijfer schoolexamen		n.v.t.